Ára: 16 fillér

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház) Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
XX. évf. 146. sz. 1943. július 2 péntek

Előfizetési ár: havonta 3.80 P, negyedévre 11.— pengő. — Egyes szám ára: hétköznap 16 fillér, vasárnap 30 fillér.

Közöljük a kenyér, liszt, só, cukor, gyufa és a dohányneműek új árát

Megjelent a rendelet a mezőgazdasági munkabérek emeléséről

Uj szakaszába lépett a csendesóceáni háború

Amerikai csapatok partraszálltak a Salamon szigetekhez tartozó Rendova szigeten, ahol nagy harcok voltak — Két kisebb szigetcsoportot is megszálltak az amerikaiak Knox új csendesóceáni offenzívát jelentett be — Berlini válasz Churchill beszédére

Gayda kifejtette az olasz álláspontot a légi terorral és az inváziós tervekkel szemben

Eden szerint az angolok nem fognak visszariadni Róma légi ostromától

A légiháború változatlan hevességgel folyik. Angolszász repülőgépek bombázták Szicilia és Szárdínia több városát és falvát. Palermoban az egyetemet és egyik kórházat is eltalálták. A repülőtámadások tehát folynak a Churchill legutóbbi londoni beszédében felvázolt elképzelések szerint, melyet kiegészít Eden legújabb bejelentése is, hogy az angolok, ha szükségesnek mutatkozik, Rómát is a legnagyobb elképzelhető erővel bombázni fogják. Kiderül az angol miniszterelnök kijelentéséből, hogy nem a német hadiipar megsemmisítése a főcél a „foszforháború" fokozásával, hanem a német nép nagy általános, döntő terrorizálása.

A RÓMA BOMBÁZÁSÁRA

irányuló angol fenyegetőzésekkel és légi terrorral foglalkova Gayda, az ismert olasz publicista a Giornale d'Italiában megállapítja, hogy az olaszokat nem félemlítik meg ezek a tények. Gayda ezután a következő pontokban foglalja össze az olaszok álláspontját a szövetségesek megfélemlítő hadjáratával szemben:

Az olaszok átmenetileg elvesztették afrikai területeiket, amint a mult világháborúban átmenetileg a velencei tartomány egyes részeit elvesztették, de az olasz nemzeti föld ma sértetlen és az olaszok más fontos európai területeket foglaltak el.

Az olaszok hatalmas háborús eszközöknek, haditermelési eszközöknek és szellemi erőknek vannak birtokában.

Olaszország nincs egyedül. Két hatalmas szövetségese, Japán és Németország, Európa, illetőleg Ázsia két legnagyobb hatalma mellette áll.

Az olaszoknak látniok kell azokat a hatalmas nehézségeket, melyekbe az angol-amerikai invázios kísérletek ütköznek. Ha sikerül partratenni lábukat, az hatalmas veszteségek után történnék meg. Akkor hátuk mögött a tengerrel hatalmas csatákat kellene folytatniok, megfosztva a nagymérvű utánpótlási lehetőségektől.

Az olaszok tudják, hogy bármilyen habozás, gyengeség, csüggedés nem a háború kivalását jelentené számukra, hanem még borzalmasabb, még pusztítóbb és még elkeseredettebb küzdelem szakadna rájuk.

Az olaszok tudják, hogy az ellenség az ő személyes közreműködése nélkül sohasem tudná partratenni olasz földön a lábát és meg vannak győződve arról, hogy egy angolszász győzelem Olaszországnak a rabszolgaságot jelentene. Az angolok nem a fasizmus ellen küzdenek már, hanem az olasz nép ellen.

EDEN: RÓMA BOMBÁZÁSA IS BEKÖVETKEZIK

Eden angol külügyminiszter szerdán az alsóházban kijelentette, hogy ha a háború alakulása indokoltá teszi, nem fognak visszariadni Róma teljes erővel való légi ostromától. A brit külügyminiszter hivatalos kijelentése az angol közvéleményben régebben mutatkozó irányzat elismerése és beteljesése. Az angol és az amerikai sajtó is az utóbbi hetekben állandóan emlegette, hogy az örök város nemcsak a római egyház, hanem a fasizmus fővárosa is és hogy a „pár négyzetkilométernyi egyházi állam, a Vatikán-városállam iránti tisztelet nem szerezhet tartós mentességet magának Rómának".

A CHURCHILL-BESZÉD BERLINI VISSZHANGJA

A Német Távirati Iroda diplomáciai munkatársa megállapítja, hogy a brit miniszterelnök beszéde nem gyakorol hatást a hármasegyezmény hatalmaira. A német nép tudomásul veszi Churchillnek a légi terrorral kapcsolatos újabb cinikus vallomását és hogy a brit miniszterelnök szavai szerint „irgalmatlanul akarják végrehajtani ezt a légi terrort".

Német részről csak helyeslik Churchillnek azt a fejlegetését hogy a katonai betörés megkísérlése az európai szárazföldre súlyos harcokat és véres áldozatokat követelnek. Különös figyelmet érdemel Churchillnak az a kijelentése, hogy Nagy-Britannia a győzelemtől nem vár területgyarapítást, vagy valamilyen különös előnyt.

Érdekes az is, hogy a brit miniszterelnök az angol főváros városházában ismerte el először nyiltan az Északamerikai Egyesült Államok „főhatalmi állását".

AMERIKAI CSAPATOK PARTRASZÁLLTAK RENDOVA SZIGETEN

és a császári főhadiszállás közlése szerint a japán szárazföldi csapatok súlyos harcban állnak a partraszálló amerikai haderőkkel. A légi erő szoros együttműködésben harcol a szárazföldi csapatokkal. A partraszállt ellenséges erők nagysága még nem ismeretes.

A sziget közelében a japán repülőgépek hat ellenséges szállítóhajót, három cirkálót és egy rombolót süllyesztettek el, vagy rongáltak meg súlyosan. Ezenkívül lelőttek 31 repülőgépet. Az amerikai tengerészeti minisztérium is közlést bocsátott ki arról, hogy a Salamon szigetekhez tartozó Rendova-szigeten amerikai csapatok szálltak partra. A partraszállásról részleteket nem közöltek. Rendova-sziget néhány km-nyire van a japán csapatok birtokában levő Funda szigetétől, úgyhogy a tüzérség a szigetről lőheti az ellenfél állásait.

Knox tengerészeti miniszter Rendova-sziget megszállásával kapcsolatban kijelentette, hogy ez a hadicselekmény sejtetni engedi a japánok elleni új támadást a Csendes-óceánon.

TROBRIAND ÉS WOODLARK SZIGETCSOPORT

is ellenséges kézre került a Nassu-öbölle] együtt — mint Mac Arthur tábornok főhadiszállásáról jelentik.

Mig az amerikai csapatok megszállták a Salamon szigetek keleti csoportjához tartozó Rendova szigetét és az újgeorgiai szigetcsoporthoz tartozó Guadalcanar-sziget megszállása után Munda japán támaszpontot támadják, Mac Arthur tábornok csapatai megszállták a Trobriand és Woodlark szigetcsoportot anélkül, hogy ellenállásba ütköztek volna. Azonkívül a légi és tengeri haderő némi japán ellenállás leküzdése után birtokába vette a Nassu-öblöt.

A két szigetcsoport Új-Guinea nyugati kiszögellésének északkeleti sarkánál fekszik. A Woodlark szigetek, melyek Murua szigetek néven is ismeretesek, 350 km-nyire feküsznek Bougainvilletől.

Mint tokiói jelentés közli, az elmúlt hét a Csendes-óceánon fokozódott légi tevékenység jegyében állott. Miután bizonyos mértékben befejeződött mindkét részről a támaszpontokra való felvonulás, a csendesóceáni harc legközelebbi szakaszát a fokozódó légi harcok fogják jellemezni, mert mind japán, mind pedig szövetséges oldalról tisztában vannak azzal, hogy a légi fölény kiküzdése és megtartása döntő jelentőségű a csendesóceáni térségben folyó küzdelem végső kimenetele szempontjából.

CSENDESÓCEÁNI OFFENZIVÁRÓL

beszélnek Amerikában Washingtoni jelentés szerint. Knox amerikai haditengerészeti miniszter szerdán a következő kijelentést tette újságirók előtt:

— *A Salamon csoporthoz tartozó Rendova szigeten történt partraszállás uj amerikai offenzivát vezet be a Csendes óceánon.* Az Egyesült Államok a *csendesóceáni háborút sohasem tekintették másodrangúnak az európai háborúval szemben.*

„A HÁBORU MÉG HÁROM VAGY NÉGY ÉVIG TARTHAT"

Ugyancsak Knox, az Egyesült Államok haditengerészeti minisztere magasrangu tisztekhez intézett beszédében kijelentette, hogy az Egyesült Államok és szövetségeseik hosszu és kemény küzdelem előtt állanak, amely még három vagy négy évig tarthat. Közeledik az a pillanat — mondotta, — amikor az Egyesült Államok terveiket a győzelem elérése érdekében végrehajthatják. A háború utáni időt illetően Knox megjegyezte, »hogy a harc hiábavaló volna, ha abból nem alakulna ki gazdasági világrend és egyetemes biztonság.«

AZ USA NAGY HADJÁRAT ELŐESTÉJÉN

Más kijelentések is hangzottak el amerikai államférfiak szájából. Ickes amerikai belügyminiszter szerdán este rádión felszólította a még sztrájkoló munkásokat, térjenek vissza munkahelyeikre. A szénbányászatot a háborus erőfesztések keretében folytatni kell — tekintet nélkül arra, vajjon bekövetkezett-e a bérszabályozás. »Mindazok, akik ma éjjel vagy holnap, illetőleg a legközelebbi napokban nem járulnak hozzá teljes erejükkel az ország háborús erőfeszítéseihez, — mondotta Ickes — vagy nem értik meg a válságot, amely közvetlenül előttünk áll, vagy pedig tudatosan szabotálják harci törekvéseinket«.

Ickes azután megállapította, hogy 130.000 bányamunkás még mindig nem veszi tudomásul az United Mine Vorkers-bányatársulat politikai bizottságának junius 21-én »a munka újrafelvételére« vonatkozó rendeletét.

Ickes rádióbeszéde további során kijelentette, hogy az *Egyesült Államok »a történelem legnagyobb katonai hadjáratának előestéjén áll.«* Éppen ezért arra kell törekednie, hogy ezért a célért minden izmot, minden uncia energiát és minden bátorságot latba vessenek. Egyesek vagy csoportok nem okozhatnak nehézségeket a katonai követelmények végrehajtása szempontjából és nem állhatnak elő panaszokkal.

Ickes bejelentete azt is, szervezetet alkotnak, amely a kor-

FONTOS TUDNIVALÓK

Hivatalos hirdetmény a hüvelyesek és egyéb termények forgalmának szabályozásáról. (7).

Fontos tudnivalók a gazdakönyvről. (8).

TÖKES FOTO
MÜVÉSZI KÉPET KÉSZIT

mány tulajdonában lévő bányák »aktív felügyeletét meglehetősen hosszú időre« át fogja venni.

A KELETI HARCTÉR

helyzetéről a Nemzetközi Tájékoztató Iroda a következőket jelenti:

A keleti arcvonalon a helyi harci tevékenység szerdán csökkent. A kubáni hídfő északi részén a gránátosok az iszapos vidéken a bolsevistáktól elfoglalt állásokat két szovjet ellentámadással szemben is megvédelmezték és az újonnan megszervezett állásokat megerősítették és kiépítették. Említést érdemel, hogy a hadsereg és légi erő kötelékei júliusban a bolsevisták több mint 250 partraszállási csónakját s kompját pusztították el, vagy zsákmányolták az Azovi tenger partvidékén és a Kubán folyónál és hogy ez a szám a legkisebb mértékben sincs arányban a bolsevista partraszállási eredményekkel. A többi kaukázusi arcvonalról szerdán is csupán csekély járőrtevékenységet jelentettek:

A Donecnél a német tüzérség hathatósan lőtte a szovjet erődítéseket és a sáncmunkálatokat. Liszicsanszk térségében egy egy század erejű bolsevista csoport két hiábavaló támadást intézett egy kis helyiség ellen. Összesen kilencven ember halt meg. Bjelgorodtól keletre gyorsan támadó német páncélos gépkocsik elpusztítottak két szovjet üteget. A középső arcvonalról csupán Kirov térségéből jelentették több szovjet lövészszázad támadását, amit erős tüzérségi előkészítés után hajtottak végre. A bolsevistákat nagytömegű lángszórók bevetésével végrehajtott ellentámadások után véres fejjel visszaverték.

Az északi arcvonalon Schlüsselburg térségében a német nehéz tüzérség kitűnő találatokat ért el melyek következtében két szovjet utánpótló vonatot megállásra kényszerítettek, illetve kisiklattak és összelőttek.

A német és a szövetséges légierők továbbra is támadták a szovjet állásokat zuhanó, harci s csatarepülőgépeikkel. Mindenekelőtt a kubáni hídfő tüzérségi állásait rombolták, azonkívül elsüllyesztettek az Azovi tenger partvidékén 9 bolsevista partraszállási csónakot. Különösen nagyarányúak voltak a középső arcvonalon a szovjet utánpótlási vonalak ellen intézett támadások.

MÉGIS LESZ ROOSEVELT—CHURCHILL—SZTALIN-TALÁLKOÓ?

Amerikai lapok azt a hírt terjesztik, hogy Sztalin elfogadta Roosevelt javaslatát Roosevelt—Churchill—Sztalin hármas találkozóra. Állítólag Sztalin ezt abban a lepecsételt levélben közölte volna, amelyet Davies vitt Moszkvából Washingtonba. A hely és időpont azonban nincs megállapítva és alig lehet a hármas értekezlet közeli megtartásával számolni.

BERLIN MEGCÁFOLTA

svédországi követének visszahívásáról terjesztett híreszteléseket.

Illetékes német helyről közlik tájékoztatásul: Az az amerikai forrásból eredő hírt, hogy Thomson stockholmi német követet visszaívják, a Wilhelmstrassen ma egy kérdéssel kapcsolatban teljes képtelenségnek mondották.

——ooooo——

Lisszabon, júl. 1. (MTI) Az angol hírszolgálat jelentése szerint Ie Valerát 67 szavazattal 37 ellenében ismét megválasztották Irország miniszterelnökének.

Hungária Filmszínház

MA ELŐSZÖR!
Nagysikerű magyar filmdráma!

Halálos csók

Főszereplők: **Karády Katalin, Nagy István, Somlay A.**
Előadások: 5 és 7 órakor.

Német hadijelentés

Júniusban 149.000 tonnát süllyesztettek el a németek

A német véderő főparancsnoksága közli:

A keleti arcvonalon csak Liszicsanszk és Kirov szakaszán voltak helyi harcok. A légierő jó eredménnyel támadta az ellenség tűzérségi állásait, repülőtereit és utánpótlási támaszpontjait, Temrjuktól északkeletre pedig összegyülekezett hajókon ért el telitalálatokat. A Fekete tengeren egy német tengeralattjáró elsüllyesztett egy bolsevista kísérőhajót.

A német tengerészeti haderők légvédelmi tüzérsége június hó 21-től 30-ig 46 ellenséges repülőgépet lőtt le.

A brit és északamerikai tengeri összeköttetés ellen folyó harcban június havában 31, összesen 149.000 tonnányi ellenséges kereskedelmi hajót és három csapatszállító gőzöst süllyesztettünk el. 51 összesen 250 ezer tonnányi hajót nagyrészt bombatalálatokkal súlyosan megrongáltunk. E hajók egy részének elpusztulására is számítani lehet. A haditengerészet és a légierő ezenkívül egy cirkálót és egy 18.000 tonnás hadihajót elsüllyesztett, valamint sok partraszállítást végrehajtó csónakot megrongált. (MTI)

Olasz hadijelentés

Szicilia és Szardinia városait bombázták

Az olasz főhadiszállás közleménye:

Az ellenséges repülők támadást intéztek Szicilia és Szardinia több városa és falva ellen. A bombázás érzékeny károkat okozott és emberáldozatokat követelt Palermóban, ahol a bombák több polgári épületet találtak el. A többi között találat érte az egyetemet és az egyik kórházat. Cagliariban a város belső negyedeiben tüzek támadtak és több ház összeomlott.

Az ellenséges alakulatok, melyeket vadászaink ismételten megtámadtak, légiharcokban 4 repülőgépet vesztettek. Egy ötödik repülőgépet Trapani légvédelmi ütegei lőttek le. Egy repülőgépünk nem tért vissza támaszpontjára.

Az olasz főhadiszállás kiegészítő közleménye alapján az eddig beérkezett jelentések szerint a bombázás következtében a sziciliai Agrigentőben három ember meghalt és két ember megsebesült. Palermóban a kórház betegei közül öten vesztették életüket és 18-an sebesültek meg.

Lázas tevékenység Gibraltárban

Szerdán délután veszedelmes tűz pusztított a kikötőben.

La Linea, július 1. Nemzetközi Sajtó Tudósító jelenti: A gibraltári kikötőben és sziklavárban kedd óta lázas katonai tevékenység figyelhető meg. A Földközi tenger irányában 25 kereskedelmi gőzösből álló hajókaraván futott ki és rögtön utána ugyanilyen terjedelmű másik hajókaraván érkezett az Atlanti óceán felől. Kifutott a Földközi tengerre nyolc, partraszállási célokra alkalmazható naszád is. Mind a nyolc naszád zsúfolásig tele volt hadianyaggal és egy-egy naszád 100 főnyi katonaságot visz. Az összes kifutó és beérkező hajókat nagyszámú angol hadihajó és repülőgép kíséri.

A gibraltári hadikikötőben horgonyoz ezidőszerint többek között a Nelson és a Rodney csatahajó, a Formidable repülőgépanyahajó, továbbá 12 angol és két francia romboló. Szerdán délután további három angol romboló és egy búvárnaszád futott be a Földközi tenger felől a gibraltári hadikikötőbe.

A kikötőnegyedben szerdán délután veszedelmes tűz pusztított. Kevéssel délután 2 óra előtt kigyulladt a rakodóparton tárolt benzinhordók egyrésze. A tűz a lőszerraktár közvetlen közelében keletkezett. Csak kétórai megfeszített munkával sikerült a katonai tűzoltóknak leküzdeni a tűzveszedelmet és biztosítani a lőszerraktárt. Összesen 150 hordó, vagyis 10.000 liter benzin égett el. Elpusztult számos olajtartály is. A tűz okát még nem sikerült megállapítani: a szikla erőd kormányzója szigorú vizsgálatot rendelt el. Az eddigi megállapítások szerint a tűz egy tartalékraktárban keletkezett, a sziklavár déli csúcsával szemben fekvő Colling szigetén és rövid idő alatt olyan kiterjedést öltött, hogy a körzetben horgonyzó hajókat haladéktalanul ki kellett vontatni a kikötőből, így többek között egy cirkálót és egy rombolót is.

A pápa részletes jelentést kért a kölni dóm sorsáról

Róma, július 1. (MTI): Mint a Messaggero Berlinből jelenti a **Szentatya utasította a berlini apostoli nunciust, hogy a kölni** egyházmegye vezetőinek fejezze ki részvétét a kölni dómot ért bombatámadás miatt és hívja fel részletes jelentéstételre az egyházmegye vezetőségét.

Berlin, július 1. (NST). — A Deutsche Allgemeine Zeitung csütörtöki száma több fényképfelvételt közöl a kölni dóm ellen intézett angolszász repülőtámadás pusztításairól. Az egyik ilyen képen több mint egy méter magasságban fekszenek a gerendák kövek és egyébb romok az elpusztított Három Királyok oltára előtt.

A romhalmaz miatt alig lehet felismerni a dómnak ezt a részét. Egy másik fényképfelvételen a dóm kereszthajója látható a szétrombolt hatalmas orgonával. — Csak az orgona két oldalán álló gót oszlopok közül maradt meg néhány darab.

A Deutsche Allgemeine Zeitung megállapítja, hogy a Német-Birodalom területén **május 23-ig 133 templomot romboltak szét és 494 templomot rongáltak meg az angolszász repülőgépek.** Ehhez most hozzájön a Kölnben elpusztított 31 templom.

Amerikai repülőket nem engednek orosz területre

London, július 1. A Daily Herald hosszabb cikkben számol be az angolszászok irányában megnyilvánuló orosz bizalmatlanságról. Laptudósító jelentése szerint a Perzsiai öböl partvidékén állomásozó amerikai haderők főparancsnoka, Conolly vezérőrnagy a rendelkezésére álló százezer emberből harmincezret akart felhasználni arra, hogy minél gyorsabban a Szovjetunió területére juttassák a kölcsönbérleti szerződés alapján Perzsiában partrarakott amerikai hadianyagot.

A szovjet részéről azonban nem engedik meg, hogy az amerikai repülőgépeket és tehergépkocsikat amerikai vezetők vigyék át Szovjet-Oroszországba aminek az lett a következménye, hogy az Egyesült Államokból jövő hadianyag egyre nagyobb tömegekben gyül Perzsiában anélkül, — hogy tovább lehetne szállítani a Szovjetunióba.

Szovjet részről féltékenyen őrzik a Teheránból Szovjet-Oroszországba vezető utat s az angolokat vagy amerikaiakat csak legritkább esetben engednek közlekedni ezen az úton. Az amerikai repülőgép- és gépkocsivezetők mindössze arra kaptak engedélyt, hogy a Perzsa-öbölben felgyülemlett hadianyagot valamivel beljebb vigyék, mint eddig engedélyezve volt, de az amerikai pilóták továbbra sem repülhetnek be Szovjet-Oroszország területére. A Szovjetnek ez a bizalmatlansága szövetségesei irányában lehetetlennek tünik fel minden megfigyelő előtt, a szovjet-oroszoknál azonban nem így áll a helyzet — fejezi be cikkét az angol laptudósító.

Vígszínház mozgó

Ma 5 és 7 órakor utoljára az izgalmas, lebilincselő kémtörténet:

Toprini nász

Főszereplők: **Tolnay Klári, Jávor Pál és Kiss Ferenc.**

Apolló filmszínház

Mindennap: Könnyed, szerelmes komédia,

A 28-as.

Uray, Mészáros Ági, Makláry, Mály, Hajmássy és Pethes S.

„MINDEN KIDERÜL" felvételek a budapesti rendőrség bünügyi életéből.

Martinique főkormányzója tárgyalni akar az USA-kormánnyal

Port of Spain, júl. 1. Robert tengernagy, Martinique sziget főkormányzója felszólította az Egyesült Államok kormányát, — küldjön Port de Franceba bizottságot a francia közigazgatás és megváltoztatásának megtárgyalására. A Rádió Martinique közlése szerint Robert tengernagy azért szánta rá magát erre a lépésre, hogy a zavargást és a vérontást elkerülje. A főbiztos azonban az Egyesült Államokkal való tárgyalást két feltételhez köti. Kívánja, hogy az Egyesült Államok ígérjék meg, hogy a Kiribi tenger francia szigetek feletti francia szuverénitást elismerik, valamint, hogy az amerikai csapatok nem indítanak semmiféle hadműveletet a szigetek ellen.

A Reuter jelenti: **Port of Spainból, hogy Martinique szigetén íjesztő méreteket ölt az élelmiszerhiány. Az iskolákat bezárták, hogy a gyerekek és a tanítók a mezőgazdasági munkákban segítsenek. Havonta egy személy félkiló húst és fél kiló rizskását kap. Martinique szigetét 1942 óta éhségblokád alatt tartja az amerikai flotta, hogy elérje Rober tengernagy kapituációját, aki hűséggel kitart Pétain tábornagynak adott szava mellett.**

Vöröskeresztes vonatokkal üritik ki a Ruhr-vidéket

Berlin, július 1. (NST) A Ruhr-vidékről eltávolítják az anyákat, gyermekeket és öregembereket. Ennél az akciónál most először vöröskeresztes vonatokat alkalmaznak, amelyek máskor a könnyű sebesülteket szállítják haza a tábori kórházakból. Minden egyes ilyen vöröskeresztes vonaton 400 személyt szállítanak, összes csomagjaikkal együtt, egészségügyi katonák és NSV-nővérek védelme alatt a birodalom távoli területeire.

A vonatokhoz katonai konyhakocsit kapcsolnak, melyek az utazás alatt étellel látják el a kiköltözködőket. Az NSV-szervezet az összes utasoknak külön csokoládé-, cukorka- és pálinkaadagot ad. A szállításvezető fülkéjében baby-kelengyék és tejesüvegek állnak rendelkezésre, hogy szükség esetén szétoszthassák a rászoruló kicsinyek között. Orvosok és szülésznők is kísérik a vonatokat.

Churchill az északafrikai viszályról

Amsterdam, július 1. Mint a brit hírszolgálat jelenti, Churchill csütörtökön az alsóházban kijelentette, hogy a brit kormány nem szándékozik beleavatkozni az északafrikai francia szakadár pártok politikai vitáiba. Észak-Afrikában a dolgok pillanatnyi helyzetéből nem lehet arra következtetni, hogy Eisenhower veszi át az északafrikai francia szervezet feletti teljes ellenőrzést.

— Jelenleg — folytatta Churchill — szükséges, hogy Giraud tartsa meg a szakadár francia kötelékek főparancsnokságát. Arra a kérdésre, hogy Észak-Afrikában nem történik semmi az angolok beleegyezése nélkül, Churchill kijelentette: „Nem akartam ilyen messzire menni". Mindazonáltal kijelentette, hogy Mac Millan, a brit-algíri miniszter Eisenhower bizalmát élvezi és a legszorosabb kapcsolatban áll az Egyesült Államok hatóságaival. (NTI.)

Az olasz király a bombázott Livornóban

Róma, július 1. Az olasz király és császár csütörtökön reggel Livorno városába érkezett. Livornót — mint ismeretes — a csütörtökre virradó éjszakán az ellenség súlyosan bombázta. A király és császár a prefektus kíséretében meglátogatta a megrongált városnegyedet és jelentést kért a megindított segélyintézkedésekről és az eltakarítási munkálatokról. (MTI.)

Róma, július 1. (MTI.) Mint az „Avenire" jelenti, az ellenséges bombák nem kímélték meg a világhírű syracusai dómot sem. A dóm az egyik leghíresebb műemlék s kétezerötszáz éves multra tekint vissza, mert a Krisztus előtti V. században épített antik templomot alakították át 640-ben keresztény templommá s ez lett később a város dómja.

Szinesek lázadása

Stockholm, július 1. (Német Távirati Iroda.) A délafrikai kormány most közölte, hogy június 13-án a sonderwateri hadifoglyok felügyeletével megbízott színesekből álló Cape-Corps épületeket gyujtott fel és lázadást szított. Ez alkalommal tíz színest megöltek, 22 pedig megsebesült.

Ugyanebben a táborban már 1942 decemberében a benszülött felügyelő csapatok lázadás alkalmával megöltek egy századost és 28 fehér katonát, valamint körülbelül száz benszülöttet.

Páncélgépkocsikat kellett harcbavetni, hogy a nyugtalanságot leverjék. (MTI.)

Kis hírek a nagyvilágból

Milánó, július 1. (Bud. Tud.) A „Popolo d'Italia" közlése szerint Nápolyban a légi támadások következtében eddig 64 templom pusztult el, illetve sérült meg.

Tokió, júl. 1. Mint Pekingből jelentik, nagy felkelés tört ki Kiangszu tartományban. Arról van szó, hogy a mohamedán körök fellázadtak a csungkingi kormány ellen. Úgy vélik azonban, hogy a kommunisták szították a lázadást. A Lantcsu és Kiang közötti országút megszakadt. (MTI)

Tokió, július 1. (NST) A távolkeleti szovjethadsereg új főparancsnokává Maxim Burakev tábornokot, a volt berlini szovjet katonai attasét nevezték ki. Burakev tábornok Ananasenkov helyébe lép, akit, mint már közölték, indokolás nélkül felmentettek állásától.

Zágráb, július 1. (MTI) A horvát honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint valamennyi horvát tartalékos tisztnek, aki 1911-nél később született s az 1911-es korosztályig bezáróan 10 napon belül be kell vonulni csapattestéhez. Hasonló rendeletet adtak ki az Usztasa alakulatok tartalékos tisztjei számára.

Az új árak az árszabályozó rendelet értelmében

Az új árszabályozó rendeletek értelmében

a só

ára mától kezdve így alakul: *közönséges étkezésre használt só kg-ja 54 fillér*, csomagolt asztali só 84, poralakú marhasó 28, az öt kg-os darabokban forgalombahozott marhasó darabonként 1.80 pengő. Erdélyben és Kárpátalján a közönséges étkezési só kg-ként 34, a poralakú marhasó 18 fillér.

A likörök és rumok

különlegességi rögzített, vagy 1939 augusztus 26-ika óta külön engedélyezett eladási árához likőröknél legfeljebb 30, rumnál és egyéb égetett szeszes italoknál legfeljebb 22 százalékos felár számítható. A finom szesz hektoliter-fokonkénti ára 23.70 pengőtől 23.80-ig terjed. Szabályozták a kölcsönüvegek díját is. A közönséges szeszesitalok árát szintén újra megállapították.

Az ecet

legmagasabb fogyasztói ára literenként 86 fillér, a palackozott denaturált szesz legmagasabb fogyasztói ára egy literes palackokban 4, féliteres palackokban 2.06 pengő.

Az élesztő

legmagasabb fogyasztói ára dekánként 4 fillér. A cigarettapapír ára 3, a cigaretta hüvelye 8 fillérrel emelkedik. Külön rendelet állapítja meg a búza- és rozsőrlemények nagymalmi, nagykereskedői, kiskereskedői árát, amelyekhez fogyasztói felár számítható.

A tojás

friss, vagy hütőházi meszes tojás fogyasztói ára Budapesten és környékén: ha termelő adja el, a friss tojásé kg-ként 5.08, meszes 4.88, repedt 4.70, ha kereskedő adja a fogyasztónak friss 5.80, meszes 5.60, repedt 5.40 pengő. Az ország egyéb területén a termelők 4.20 pengőt, kereskedők 4.50 pengőt számíthatnak

A kenyér

ára Budapesten és környékén, egységes búzakenyér, rozskenyér, rozsos búza és árpás búzakenyér kg-ként 60 fillér. Az ország többi területén a kenyér legmagasabb fogyasztói ára 58 fillér. A zsemlye és kifli legmagasabb fogyasztói ára az ország egész területén 10 fillér, a perecé nyilvános tanintézetekben, fűszerüzletekben, péknél 11, vendéglőkben, kávéházakban, parkokban, sporttelepen stb. 14, mozi, színház és egyéb szórakozó üzemben 16 fillér.

A liszt

A búzadara mázsája 125 pengő, a finomliszté 120 pengő, az egységes búzakenyérliszté 50 P, az egységes minőségű búzakorpáé 24 P, az egységes rozsliszté 50 P, az egységes minőségű rozskorpáé 24 pengő, a búza- és rozsláblisztté, búza- és rozsszélkorpáé 24 pengő, a malombükkönyé, malomkonkolyé és ocsué, szemes állapotban 23 pengő, megdarálva 24 pengő

A tej

ára Budapesten és környékén pasztörözött kannában 70, palackban 78, teljes tej kannában 68, palackban 76 fillér, yoghurt 2 decis palackban 38, tejfel literje 2.80 pengő, két decis papirpohárban 60, két decis üvegben 58 fillér. Az ország egyéb területén, törvényhatósági városokban a teljes tej 52, megyei városokban 50, községekben 45 fillér a fogyasztóknak.

A vaj

legmagasabb fogyasztói ára: pasztörözött teavaj kg-ként 10.20 pengő, ha adagolva adják, tömbben 10.10 pengő, pasztőrözötlen adagolva 9.80, tömbben 9.70, főzővaj 9.50, piaci irósvaj 9.20 P. A sajtok közül az ország területén krémsajt kimérve 5.50, adagolva 6.20, elsőrendű ementhali 7.20, másodrendű 6.50, parmezán 7.30, a félkemény sajt (trapista, óvári, eidami és olasz módra készült) 6.10, márványsajt 6.35, füstölt sajt 5.70, a pálpusztai, pusztadöri és egyéb puhasajtok ára 4.20—7.68-ig. A felkövér sajtok közül trapista 5.10, a soványsajtoknál trapista 4.60, pogácsasajt 4.—, az omlesztett kövérsajtok közül az ementhali, tömbcsomagolásban 6.40, dobozonkint 144 pengő. A kövér sajtoknál a trapista jellegű sajtok kilója 5.80, márványsajt 9.40 P, füstölt 7.20 pengő. A juhtúró fogyasztói ára az ország egész területén kimérve 10 dekánként, csomagolva celofánba, vagy másként 60, kevert túró 48 fillér.

A hüvelyesek

ára így alakul: Fehér bab kg-ként 118, tarka 108, kisszemű lencse 130, közepszemű 140, nagyszemű 160 fillér. A mák 2.80 pengő, kom nymag 4.40 pengő. Külön rendeletben szabályozták a burgonya, a vöröshagyma, a fokhagyma termelői árait, ezekhez az árakhoz a rendelet szerint nagykereskedői, kiskereskedői felárak számíthatók.

A baromfi és tojás forgalmának szabályozásáról szóló rendelet kimondja, hogy baromfit és tojást házalás útján forgalomba hozni tilos és gazdálkodó fogyasztók részére közvetlenül hizott libát vagy kacsát nem adhat el.

Villanylámpa árak

A villanylámpák kincstári árrészesedését is újra szabályozták, a felemelt kincstári illetékek kifejezésre jutnak a fogyasztói árakban is.

A gyufa

új árai így alakulnak: falemezdobozban dobozonként 8 fillér, a Turul gyufa szintén 8 fillér, az úgynevezett »rózsaszalongyufa« tokonként 14 fillér, a fahanesskönyvecskékben forgalomba hozott gyufa 3 fillér.

A cukor

Budapesten métermázsánkint 205 pengőtől 208 pengőig, *vidéken 207 pengőtől 210 pengőig terjed, a kockacukor 2 kg-os dobozokban 2.13, vidéken 2.15 P.*

A mesterséges édesítőszereknél ugyanez a helyzet.

A dohányáruk

új árai is életbeléptek. A szivarok közül a leginkább keresett Regalia Media 80 fillér, Britanica 70, Trabuco 55, Cuba 44, Portorico 30, Senoritas 30, Joviales 22, vegyes külföldi 20, Cigarillos 17, Faintos 15 fillér.

A cigaretták

legismertebbjei közül a Darling 22, Stambul 21, Vitéz és Daru 20, Balaton 17, Memphis 14, Sport 12, Extra 11, Princessas és Mirjam 10, Király 8, Hercegovina és Szimfónia 7, Levente és Délibáb 5 fillér. A cigarettadohányok új árai: finom Pursicsán 11, finom török 100 grammos 10, 25 grammos csomagolásban 2.50, finom Hercegovinai 100 grammos 6.40, 25 grammos 1.60 pengő. Középfinom török 100 grammos 4.80, 25 grammos 1.20, Balkán 100 gr-os 3.60, 25 gr-os 90 fillér Legfinomabb magyar 25 gr-os csomagolásban 60 fillér. A pipadohányok új árai: 100 gr-os muskotály, verpeléti 2.50, rövidre vágott finom magyar 100 gr-os 1.52, 25 gr-os 38, középfinom magyar 100 gr-os 1.38, 25 gr-os 34, kapadohány 100 gr-os 1.12, 25 gr-os 28, magyar pipadohány 25 gr-os 22 fillér. A növényvédelmi nikotinszerek árát szintén újra megállapították. Nyers nikotin 10 gr 28 fillér, 25 gr. 66, 50 gr 1.30, 100 gr 2.60, 250 gr 6.50, 500 gr 13 pengő. Ebből a mezőgazdaság árengedményt kap.

Az új ipari munkabérek

A legújabb rendelet **az iparban és kereskedelemben**, valamint a bányászat s kohászat terén fizetett **munkabéreket is újra szabályozza.** A rendelet az **alapbérek megállapításával** foglalkozik. Leszögezi a rendelet, hogy minden munkaadó köteles munkavállalójának munkabérét megállapítani. A rendelet szempontjából **alapbérnek számít a június 30-án érvényben volt megállapodás**, vagy gyakorlat alapján járó és a 9080—1941. számú **rendeletben meghatározott bérpótlékot is magában foglaló járandóság 77 százaléka.**

Százalékos jutalék vagy más elnevezéssel adott hasonló természetű járandóság az alapbérbe nem számít bele. Járandóságként kell számítani az egységbért, az eladott áruk meghatározott darabszáma vagy mennyisége után előre meghatározott jutalékot, jutalmat karácsonyi ajándékot. Nem számít be a járandóságba a túlóradíj, a pótdíj, az állami segély, a harmadik személytől származó juttatás (borravaló), úgyszintén a természetbeni járandóság.

Az illetékes miniszter a gazdasági viszonyokhoz mérten az egyes foglalkozási ágak vagy ezek egy része körében rendelettel állapíthatja meg azt a legfelső határt, amelynél az alapbér több nem lehet. Külön paragrafusba rögzíti a rendelet az alapbér és a külön juttatások mérvét. A rendelet alapján megállapított vagy érvényben lévő alapbért, valamint többi járandóságokat **sem leszállítani, sem felemelni nem szabad.** A rendeletben megállapított bérpótléknál magasabb összegeket szabad fizetni.

A rendelet 4. paragrafusa **az új alkalmazottakra** vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza. — A rendeletnek a mai nappal történő hatálybalépése után munkába álló új alkalmazottak járandóságát a munkaadó úgy köteles megállapítani, hogy a járandóság mértéke azonos legyen az ugyanilyen munkakörbe foglalkoztatott munkavállalók járandóságával.

A munkaadó a július 1-től kezdve teljesített munkáért **bérpótlékot köteles fizetni.**

A bérpótlék az alapbér alapján kiszámított járandóság után hadiüzemnél, valamint előre meghatározott feladatok elvégzésére kötelezett vállalatoknál **60 százalék.**

Az ide nem tartozó vállalatoknál általában 30 százalék, ez a mérték azonban **50 százalékig felemelhető.** Az üzleti forgalom meghatározott százalékában megállapított jutalék után 15 százalék.

*

Tegnapi lapunk vonatkozó címében tévedésből jelent meg 77 százalék megjelölés. Mint a cikk szövegéből kiderül, a 77 százalék az alap kiszámítására vonakozik.

Rendelet a vendéglői „számolólapok"-ról

Rendelet jelent meg a hivatalos lap mai számában a vendéglői és kávéházi számolólapok illetékének megállapításáról. — Szállodákban, vendéglőkben, kávéházakban, kávémérésekben, mulatókban és italmérési engedéllyel bíró cukrászdákban a tulajdonos cégét feltüntető „számolólapra" tintaceruzával kell feljegyezni a fogyasztás összegét. A számolólapok illeték alá esnek. A számolólap illetéke 5 pengőig 10 fillér, 10 pengőig 20 fillér, 20 pengőig 50 fillér, 50 pengőig 2 pengő, 50 pengőn felül minden megkezdett 50 pengő után 5 pengő. — **Az illetéket a számolólap kiállítója** köteles a számolócédulán külön felszámítani és a vendégtől a fogyasztás összegével együtt beszedni. Ez a rendelet ez év július 15-én lép életbe.

23 százalékkal felemelték az OTI és MABI által fizetett járadékpótlékot

A belügyminiszer ma kiadott rendelete értelmében július 1-től kezdődően az öregségi, rokkantsági, özvegyi és árva járadéktörzsek, a törzspótléknak, együttes összegéhez a fokozódó járadékrész további rendkívüli pótléka címén 23 százalékot kell hozzászámítani.

Ugyancsak felemelte a belügyminiszter a baleseti biztosításban alapul veendő javadalmazás értékhatárát 5760 pengőre.

A mezőgazdasági munkabérek emelése

A terményárak és ipari munkabérek emelésével kapcsolatosan a kormány rendeletet adott ki a készpénzben megállapított legkisebb és legnagyobb mezőgazdasági munkabérek emeléséről is.

Eszerint a jövőben az I. o. mezőgazdasági napszámos órabérének legkisebb mértéke 40 fillér, legnagyobb mértéke 60 fillér. Ennek megfelelően emelkednek a napszámbérek és a készpénz szakmánybérek.

Az idénymunkások (sommások, hónaposok) készpénzbéren felül naturálbért is kapnak, sőt a naturálbér a túlnyomó. Élelmezés mellett a megállapított gabonajárandóságon felül **I. o. munkásnak a jövőben 30—45 P havi készpénzbér jár.** Élelmezés nélkül alkalmazott idénymunkások készpénzbére ennek kétszerese.

A bentkosztos cselédek legkisebb és legnagyobb havi bére, valamint a szakképzett kertészek legkisebb és legnagyobb hetibére 30 százalékkal emelkedik.

Az egyes vármegyei (városi) munkabérmegállapító határozatok szövegét ennek megfelelően módosítani fogják. Az egyes módosított szöveget újból közzéteszik a törvényhatóság hivatalos lapjában. Az emelés azonban már a rendelet hatálybalépésének napjától kezdve, azaz július 2-től érvényes.

Az **erdőgazdasági** legkisebb és legnagyobb munkabérek emeléséről rövidesen külön rendelettel intézkednek.

A négynevű csoda-grafológus ellen 38 csalás miatt indult eljárás

A debreceni törvényszék fogházának adták át a csendőrök **Viderkehr** Ferenc 65 éves ügynököt, aki ellen 38 rendbeli csalás miatt indult meg a bűnvádi eljárás. Az ügynök, aki békési lakos **éveken át szerepelt, mint grafológus, házasságközvetítő, ingatlanforgalmi irodás.** Többször volt már elítélve csalás és sikkasztás miatt. Négy álneve volt: **Vörösmarthy** Ferenc, **Vásárhelyi** Ferenc, **Lipóczki** Pál, **Lipóczki** Nándor. A **Lipóczki** álnévhez az összes igazoló iratai megvoltak. Úgyjutott az iratokhoz, hogy az egyik fővárosi napilapban olvasta a hirdetést az állást keresők rovatában és mint birtokos kérte levélben Lipóczki összes igazoló irataít. Az iratokat magának tartotta meg és az igazi Lipóczki soha nem jutott hozzá az irataihoz. Lipóczki néven járta a városokat, mint grafológus és jó jövedelemre tett szert az emberek hiszékenységéből.

A grafológia révén összecsalt pénzt keveselte és ezért „komolyabb" szélhámosság után nézett. Budapesten az egyik kávéházban egy Kohn nevű ismerősétől **vásárolt egy hamis okiratot, melynek** tartalma az volt, hogy őt a Hitelbank kötelékébe tartozó Agrária földbirtokparcellázó rt. vezérképviselőjévé nevezték ki. Később megismerkedett **Szombathy** Jusztiniával, akivel közös háztartásra lépett **és az asszony** pénzéből Békésen kölcsönkönyvtárt nyitott, ingatlanforgalmi irodával egybekötve. Nagy reklámmal dolgozott. **Ügynököket fogadott fel, állásokat igért stb.** Természetesen ahol csak lehetett pénzt vett fel. Életbiztosításokat kötött nemlétező intézet nevében. **A tevékeny szélhámos** Szombathy Jusztinát beavatta azokba a trükkökbe, melyeknek segítségével mint grafológus szedte a pénzt a hiszékeny emberektől. A nő részére grafológus igazolványt is szerzett és így ketten szerepeltek, mint csoda-grafológusok.

A szélhámost a feljelentések alapján a székesfehérvári rendőrség fogta el és onnan hozták a debreceni törvényszéki fogházba. Bűnügyében rövidesen tárgyalást tartanak.

Kormány Béla postaigazgató és Rácz Sándor postafőellenőr nyugalomba vonultak

Bensőséges ünneplésben és búcsúztatásban volt része az 1. számú postahivatalban **Kormány Béla** postaigazgatónak és **Rácz Sándor** postafőellenőrnek, akik most vonultak nyugalomba.

Kormány Bélától jogi és mérnöki kartársai, továbbá a kincstári postaigazgatóságok vezetői vettek meleg búcsút.

Dr **Kulcsár Bertalan** főigazgató méltatta Kormány Béla érdemeit, aki 35 év óta állott a posta szolgálatában. Ez alatt az idő alatt mintaképe volt a hivatásának élő, lelkiismeretes tisztviselőnek. Kartársai nagyon szerették, mert kedves, közvetlen modora, derült egyénisége, meleg szive mindenki tetszését megnyerte.

Bornyi Sándor postaigazgató is elismeréssel telt szíves szavakkal szólott Kormány Béla hosszú működéséről.

Rácz Sándortól a segédhivatal tisztviselői vettek meghatott búcsút. **Kovács Lajos** postaigazgató beszél arról a fáradhatatlan, szorgalmas munkáról, melyben 40 évi szolgálata ideje alatt Rácz Sándor résztvett. 1909 óta dolgozik a debreceni postánál, lelkiismeretessége, a munkában való szakavatottsága közismert volt. Mindnyájan a legnagyobb szeretettel vették körül.

Kormány Béla postaigazgató és Rácz Sándor postafőellenőr különben mint nyugdíjasok — tekintettel a rendkívüli időkre — továbbra is szolgálnak s így mégsem válnak el végleg kartársaiktól.

— **Kolozsvárott a vendéglők** és éttermek hetenként egyszer nem tartanak nyitva. Eddig az egynapos szünnap semmi különösebb bonyodalmat nem okozott.

A Kormányzó Úr és hitvese látogatása ifj. Horthy Miklós betegágyánál

Magyarország Kormányzója és a *Főméltóságú Asszony* Szolnokon a csapatkórházban meglátogatta ifj. *Horthy* Miklóst, aki Törökszentmiklós közelében autóbaleset következtében kulcscsonttörést szenvedett. A Főméltóságú Urék hosszasan időztek beteg fiúk ágyánál. A kórházvezető orvos jelentése szerint törés csak egy helyen van, de az egyik törött rész y-alakban felhasadt és így háromszoros törésnek minősíthető. A beteg már ma is elhagyhatná a kórházat, állapota olyan jó, de a gépkocsin történő szállítás rázkódtatásaitól szeretnék megkímélni és ezért a varratok kiszedéséig ott marad. Az orvosi jelentés nagyon megnyugtatta a Kormányzót és hitvesét.

Szolnok, július 1. (MTI) Ifj. vitéz nagybányai Horthy Miklóson, — aki mint ismeretes, autószerencsétlenség következtében megsérült — *a szolnoki honvédkórházban műtétet hajtott végre dr. Badó Zoltán orvosszázados.*

A beteget a Kormányzó Úr Őfőméltósága és a Főméltóságú Asszony szerdán délután meglátogatták. A Főméltóságú Pár délután fél hatkor érkezett a kórházba és fél nyolckor távozott onnan. *A beteget jó hangulatban és kielégítő állapotban találták.*

Ifj. vitéz nagybányai Horthy Miklóst csütörtökön ismét megröntgenezték. A kulcscsont jól összeilleszkedett, jól jár. A követ úr fennjár, hangulata jó, állapota szemmelláthatóan javul.

Kedvezményes vasúti bérletjegyet kapnak a magánalkalmazottak és munkások

Az Államvasutak igazgatósága közli, hogy az állandó lakóhelyükön kívül fekvő magánvállalatoknál rendszeresen, vagyis élethivatásszerűen foglalkoztatott magánalkalmazottak (tisztviselők, s munkások) részére nemre, korra és az elvezett fizetés összegére való tekintet nélkül, kizárólag a hivatal székhelyre, illetve munkahelyre való rendszeres utazás céljaira július 1-től kezdve kedvezményes árú bérletjegyet rendszeresített.

Ez a kedvezmény megilleti mindazokat a közalkalmazottakat, tisztviselőket munkásokat stb is, akik félárújegy váltására jogosító arcképes igazolvány, illetve félárú havibérletjegy váltására igazoló jegy használatára nem jogosultak.

Igényjogosultak a nemhivatásos állományú katonai személyek, valamint a közintézmények, köztestületek és közalapítványok alkalmazottai is.

A kedvezmény az úgynevezett alkalmaztatási igazolvány alapján igényelhető, amely nyomtatvány bármely állomáson 20 fillérért beszerezhető.

A havibérletjegyek használatára nézve bármely állomás kellő tájékoztatást ad.

Intézményesen oldják meg a cigánykérdést, Debrecenben is összeírják a kóborcigányokat

A kóborcigányok problémájának megoldása az utóbbi időben mind gyakrabban foglalkoztatja a hatóságokat. Úgy az egészségügyi, mint a közbiztonsági szempontok sürgetővé tették ennek a kérdésnek intézményes rendezését, amire most sor is került.

*

Maga a cigányprobléma szinte a tizenötödik századig vezethető vissza. Magyarországon — egykorú feljegyzések szerint — az 1514-ik évi országgyűlésen már felmerült ez a kérdés. Ebben az időben, majd a későbbi török háborúk idején kitűnően felhasználták azonban a cigányokat a portyázó török csapatok körüli kémkedésre. Később azonban a magyarok mind inkább kiismerték vad nomád ösztöneiket, amelyek miatt sehogy sem voltak képesek beilleszkedni a civilizált népek törvényekkel és erkölcsi szabályokkal körülhatárolt életkereteibe. Külföldön, így Németországban és Angliában a középkorban, de a XVI., XVII., XVIII. században is időről időre kiújuló valóságos cigányirtások dultak, voltak helyek, ahol csak a nőknek, máshelyütt csak a 18 éven aluliaknak kegyelmeztek meg.

A fajta szaporasága azonban ennek ellenére egyre gyarapította a cigányok számát Európában és ma a kontinensen élő cigányok száma körülbelül hétmillióra tehető. Ebből hozzávetőleges számítás szerint kétszázezer főnyi él Magyarországon. Pontos számadatok azonban nem állnak rendelkezésre, mert a népszámlálások a tartózkodási helyüket gyakran változtató kóborcigányok összeírása tekintetében a legnagyobb körültekintés mellett sem volt keresztülvihető. Ha lélekszámukat nem is ismerik pontosan a hatóságok, viszont egyre jobban felismerték azt a veszélyt, amit a kóborló cigányok a közegészségügyre és közbiztonságra jelentenek. Ezért az ország különböző részeiből egymásután érkeztek feliratok a törvényhatóságoktól, amelyekben a cigánykérdés intézményes rendezését kérik és sürgetik a kormánytól.

A problémának csak egyrészét tette ki a bűnözés, mely által is sok dolgot adtak a kóborló cigányok a hatóságoknak. Ennél mégis sokkal súlyosabb az a veszély amelyet a kóborló, vándorló sátoros cigányok hol itt, hol ott felbukkanó karavánjai az ország közegészségügyére jelentettek. A statisztika mutatja, hogy a vándorcigányok 40 százaléka megállapitottan bacillushordozó, tehát a legkülönfélébb ragályok veszélyes terjesztője. Ezek között az epidémiák között a legveszélyesebb a kiütéses tifusz, amelynek nemcsak a kóborcigányok sátrai és karavánszekerei, de a városszélen letelepült cigányoknak egészségügyi szempontokból bizony nem kifogástalan lakásai valóságos melegágyai. A kiütéses tifuszt, mint ismeretes apró élősdiek terjesztik és ezeknek a ruhák ráncaiban élősködő apró férgeknek tömege található a cigányok rongyai között. Ezért fontos hatósági intézkedés a kóbor cigányok fertőtlenítésére, nyírására és fürdetésére vonatkozó rendelet.

A probléma megoldásával megpróbálkoztak Magyarországon már a mult században is, azonban nem sok eredménnyel. Pedig nem kisebb ember, mint maga József főherceg kísérelte meg a vándorló cigányokat letelepíteni, föld, ház adományozásával tisztességes munkalehetőségek biztosításával helyhez kötni. Alcsuton, továbbá az aradmegyei és bihari főhercegi birtokon keletkeztek a mult század utolsó negyedében ilyen cigánytelepülések, azonban ezek csakhamar elnéptelenedtek, mert a kóbor cigányoknak nem kellett a jó helyzet, ha a ház és föld ellenértékeképpen — dolgozni kellett. Ilyen módon a humanizmus jegyében megindult telepítési kísérlet balul ütött ki.

*

A törvényhatóságok feliratai alapján, melyek a cigánykérdés megoldását sürgetik, a belügyminisztérium illetékes ügyosztályán több terv fekszik és ezeket a megoldási módozatokat most veszik beható tárgyalás alá. Mielőtt azonban a végleges döntést meghoznák, szükséges, hogy megismerjék a magyarországi cigányság pontos népességi számadatait.

A belügyminisztérium ezért elrendelte a kóborcigányok országos összeírását. Erre vonatkozólag rendeletet küldenek mindenfele, így Debrecenbe is és ennek alapján összeírják a városban lakó cigányokat. Az összeírásban külön jegyzik fel a letelepedett és foglalkozással bíró cigányok adatait és külön összesítés készül a kóborcigányokról, akiknél kiterjeszkedik az adatgyüjtés az életkorra vallásra, származási helyre, továbbá arra, hogy büntetett előéletű-e az illető, vagy nem. A statisztika elkészülte után a minisztérium a beérkező adatokból állítja össze a pontos cigánykatasztert és ennek alapján hozza meg döntését a cigánykérdés problémájának megoldására vonatkozóan.

Időszerű kislexikon

A kölni dóm a gótikus (csúcsíves) építészet legszebb alkotásai közt is a legelső helyet foglalja el. Eredetileg Nagy Károly idejében, 814-ben épült a dóm, amelyben Barbarossa Frigyes szentek ereklyéit helyeztette el s ezzel nagyon látogatott búcsújáróhely lett. 1248-ban leégett s az újjáépítés rögtön megindult. 1322-ben készült el a szentély, 1388-ban a templomhajók egy része, 1447-ben a torony. Sokáig szünetelt az építkezés, 1840-ben kezdték meg újra és 1880-ban szentelték fel az immár teljessé vált templomot. A dóm hossza 135.6 méter, szélessége 91 méter a kereszthajók szélessége 86 méter, tornyainak magassága 157 méter.

——ooOoo——

Mi történt 25 és 15 évvel ezelőtt?

1918 július 2-án élénkülő harci tevékenység kezdődött a nyugati arcvonalon. Az ellenség több helyen támadást kisérelt meg a német állások ellen, azonban a támadásokat mindenütt fölényesen utasították vissza. A készülődések egyébként a jelentések szerint mindkét oldalon hatalmas méreteket öltenek, s egyhangú az a vélemény, hogy döntő jelentőségü események vannak kialakulóban.

Az olasz fronton aránylagos csend uralkodik, melyet helyenként csk tüzérségi párbaj tesz zajosabbá. Egyébként itt is nagy csapatfelvonulások folynak, főképpen a Piave és Brenta környékén.

A nap eseményei közé tartozik az is, hogy Debrecenben a közönség kivánságára bevezetik a dohány-jegyrendszert. Egyelőre azonban még nem állapitották meg, hogy kik kapnak dohányjegyet.

*

Tíz évvel később, **1928 július** 2-án Norvégia valamennyi templomában könyörgő istentiszteleteket tartanak Amundsenért s társaiért, kikről már hosszabb ideje semmi hír sincsen.

Algirban izgalmas hajsza után elfogták a francia kéjgyilkost, aki kirabolt áldozatait meggyilkolta, feldarabolta és cementtel leöntötte. Egyelőre az igazi nevét nem tudják megállapitani, — ugyanis két névre Jerome Prat és Pierre Rey nevekre van egyformán jó igazolványa.

Jellemző a boldog békeidőre az a hírlapi csata, amely Violet Vanbrugh angol színésznő és egy francia lap között folyik a charleston miatt. Violet kisasszony ugyanis azt merészelte kijelenteni hogy a charleston rontja az alakot, s azoknak a fiatal hölgyeknek, kik rendszeresen charlestonoznak, hamarosan elvesztik karcsúságukat. A nagy francia ujság ezzel szemben hajlandó tízezer remek alaku francia leánynyal bebizonyitani ennek a tételnek a helytelenségét. A csata folyik, a döntés azonban bizonytalan.

——ooOoo——

— **A Kollégiumi Diákszövetség** közelmultban tartott közgyülésén dr Szász Imre esperest elnöki tanácstaggá választották.

Fehér lányok, fehér fiúk...

Látogatás az idei tenisztanfolyamon

Dalos madarak éneke és a nyári szellő halk fuvallata csap meg bennünket amikor a fáradtan döcögő villamosról leszállunk a központi egyetem előtt. A nyári meleg fülledt levegője párásan lebeg az aszfaltos úton. Kevés gyaloglás után megérkezünk az egyetemi sporttelep bejáratához. Amint belépünk a nyitott kapun, színes kép tárul elénk. Fehér nyári könnyü öltözetbe öltözött fiúk és leányok népes csoportja a labdarugópálya zöld füvén célgimnasztikai gyakorlatokat végez.

A jól végzett, de fárasztó tornagyakorlatok után a Magyar Tenisz Szövetség vándoredzője, **Lakfalvy József** maga köré gyüjti tanítványait és elméleti oktatásban részesíti őket.

Lakfalvy József edző, aki nagy és szép sportmultra tekint vissza, szívelyesen fogad bennünket.

— **Az idei tanfolyamon 52 leány és 10 fiú vesz részt.** Tavaly mindössze csak 33 résztvevője volt a tanfolyamnak s az idei létszám azt bizonyitja, hogy a debreceni tenisz-utánpótlás biztos alapokon nyugszik.

— **A most egybesereglett hatalmas tömeg egyedül áll az országban, mert sehol sincs ily nagy tömegeket mozgató tanfolyam mint éppen Debrecenben.** Az idei résztvevők igen tehetségesek és még sokra hivatottak. A tavalyiak közül elsőnek kell kiemelnem **Kiss Éva** nagy tudását és tehetségét. A jövő nagy játékosa. Utána **Afonyi Éva, Horváth Erzsébet, Erdei Magda, Jordán Rózsika, Kovács Anikó** és **Nánássy Katalin** a sorrend. A fiúknál **Hankiss Elemér, Hankiss János, Farkas István, Zsáry Árpád, Jóna Tamás** és **Fábián Sándor** a legtehetségesebb és legszorgalmasabb együttes.

Az idei tanfolyamon **Oláh Katalin**, aki csak most kapcsolódott be a tenisszéletbe, igen nagy tehetség és a legkiválóbbak egyike. De **Balogh Erzébet, Csapó Magda, Szitha Ibolya, Zsámbó Judit, Thurzó Judit, Bialó Katalin, Hankiss Ilona, Vargha Erzsébet, Malitinszky Cizella, Kalenda Mária, Paczók Klárika, Csanak Dóra, Nagyházi Ágnes, Baló Erzsébet, László Klárika** és **Kovács Ibolya** is mind nagyon tehetségesek. Egyszóval elmondhatom, hogy Debrecenben ilyen jó tanfolyam még nem volt a kezem alatt.

A leányok valóban nagyon tehetségesek, mert az előttünk játszó **Csapó Magda** és **Balogh Erzsébet** pár szebbnél szebb ütéseket ad egymásnak és a haladókat megszégyenítő fonák és keresztütéseket, valamint pompás lecsapásokat osztogatnak.

Lakfalvy mester mosolyogva néz őket. Megkérdezzük, hogy mondjon valamit eddigi gazdag pályafutásáról.

— **A háború után** Olaszországba mentem és ott működtem mint edző. Utána Dél-Amerikába kerültem és hat és fél évet töltöttem ezen a világrészen. A legtöbb időt Buenos-Airesben mint edző töltöttem. Afrikába vezetett utam innen majd pedig Európa többi államát jártam be és szereztem dicsőséget a magyar színeknek. Olaszországban többek között a királyi pár teniszedzője is voltam, amiről bizonyitékaim is vannak. Magyarországra jöttem vissza azután és már több mint öt év óta vagyok Debrecenben — fejezi be nyilatkozatát szerényen **Lakfalvy József** edző.

A nap még mindig perzselően tüz, amikor búcsút veszünk a fehér színekben tarkálló egyetemi sporttelepről és abban a reményben indulunk útnak, hogy ahol ily nagy szeretettel foglalkoznak az ifjúsággal ott a siker sem maradhat el.

Kerékpárok végleges igénykevétele honvédelmi szolgáltatás címén

A hivatalos lap csütörtöki száma közli a honvédelmi miniszter 45.000—elnöki 19—1943 számú rendeletét a kerékpárok honvédelmi szolgáltatás címén történő végleges igénybevételről. A honvédség részére honvédelmi szolgáltatásként ideiglenes használatra igénybevett és tulajdonosaiknak még vissza nem adott kerékpárok birtokosait a miniszter kötelezi, hogy a kerékpárokat ez év július 1-től a honvédség tulajdonába véglegesen átengedjék.

A kerékpár tuajdonbavétele fejében járó térités az átvételkor megszabott becsérték alapulvételével a kerékpár jelenlegi forgalmi értékének megfelelően megállapított összeg. A kerékpár tulajdonbavételéről az átengedőt a hadtest- (kerületi) parancsnokság a térités összegének közlése mellett, irásban értesiti. Az átengedő az értesités alapján nyilatkozatot állit ki, amelyben kijelenti, hogy az értesitésben feltüntetett összeg térítési igényét teljesen kielégíti. A tulajdonba vett kerékpároknak a honvédségtől foganatosított esetleges értékesítése során az átengedő elővásárlási jogott élvez.

——ooOooo——

Szabályozzák a méhviasz és műlép minőségét és forgalombahozatalát

A behozatali lehetőségek megszüntével a méhviasz iránt országszerte megnövekedett a kereslet. Ez a körülmény az utóbbi időben felkiismeretlen egyeneket arra ösztönzött, hogy olcsóbb fajta méhviaszokkal hamisított méhviaszt hozzanak forgalomba és ezzel nemcsak a vevőket, hanem a hazai méhészetet is érzékenyen megkárosítsák. A hivatalos lap csütörtöki száma hozza Bánffy Dániel báró földmivelésügyi miniszter rendeletét, amely részletesen szabályozza a méhviasz és műlép minőségét és forgalombahozatali módjait. A rendelet felsorolja a nyers méhviasz kezelésére és tisztítására megengedett eljárásokat, méhviasz egyes fajtáinak elnevezését és tiltó rendelkezésekkel igyekszik biztositani azt, hogy a méhviasz néven csak a mézelő méh által készített termék kerülhessen forgalomba. (MTI)

——oooOoo——

Újvidék, július 1. (MTI.) A Nemzetközi Vöröskereszt Egylet 110 vagon élelmiszert juttatott el Szerbia lakosságának. A szállítmány húsból, sózott húsból, fügéből, olajból és szappanból áll. Az első szállítmány már megérkezett Belgrádba, ahol dr Zec, a szerbiai Vöröskereszt elnöke vette át, hogy szétosszák Szerbia nélkülöző lakossága között.

Az új számlabélyegek

Július 1-től kezdve a következő bélyegeket kell a számlákra ragasztani:

Ha a számlában szereplő érték főösszege 50 pengőt meg nem halad: 5 fillér.

50 és 100 pengő között 10 fill.
100 és 200 P között 20 fillér.
200 és 500 pengő között 50 fill.
500 és 1000 P között 1 pengő.
1000 pengő és minden megkezdett további 1000 pengő után 4 pengő.

——ooOoo——

Az angol király lordi rangra emelte Wavell tábornagyot

London, július 1. A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelenti: India újonnan kinevezett alkirálya, Sir Archibald Wavell csütörtökön viscounti rangot kapott az angol királytól. Wavell továbbra is megtartja családi nevét s ezentúl lord Wavellnek hívják.

——ooOoo——

Vacsorázás közben összeesett és meghalt

Tragikus haláleset történt csütörtökön este a Hunyadi-utca 28. szám alatti étteremben. Itt vacsorázott Marsalkó Mihály 75 éves ácsmester, Ferenc József-út 6. szám alatti lakos. Vacsora közben azonban hirtelen rosszul lett. Kihivták hozzá a mentőket, a kiérkezett orvos azonban már csak a beállott halált tudta megállapitani. A halált szivbénulás okozta.

——ooOooo——

Benedek professzorék új villája

Zilahy Irén, a népszerű primadonna, aki — mint ismeretes — Benedek László dr-nak, a kitűnő orvosprofesszornak felesége visegrádi új villáját a mult nap avatják fel. A Benedek-házaspár a híres Görgey-kastélyt még az idén vásárolta meg. A Salamon-tornya alatt lévő kastélyban töltötte élete utolsó éveit Görgey Artur, a szabadságharc nagy hadvezére. A kastélyt Benedek Lászlóné teljesen ujonnan rendezte be.

——ooOoo——

— **Lezuhant az ötödik emeletről, semmi baja nem történt.** Az egyik stockholmi leánygimnázium egyik tanulója az iskola tetőterén végzett tornagyakorlatok során vigyázatlanságból lezuhant az ötemeletes magasságból. Ssodálatos módon csupán kisebb zúzódásokat szenvedett és pár napi ápolás után már ismét talpra állhatott.

Félmillió pengőt nyert a 479-242 számú Erdélyi Nyereménykölcsön

Tegnap ejtették meg az Erdélyi Nyereménykölcsön negyedik húzását. Nagyobb nyeremények:

500.000 pengőt nyert: 479—242

100.000 pengőt nyert: 106—299

50.000 pengőt nyert: 226—113 228—100

10.000 pengőt nyert: 28—669 195—161 25—461 419—781 113—781 377—117 151—834 202—904 265—989 387—348

5000 pengőt nyert: 440—367 169—318 251—418 72—377 156—406 71—797 399—520 463—760 143—385 281—532 352—674 291—908 335—17 37—703 299—932 407—233 483—17 380—666

1000 pengőt nyert: 210—671 395—857 245—38 420—439 221—446 26—87 13—871 346—224 65—999 51—243 248—691 282—177 388—727 84—93 366—74 151—696 145—506 148—570 80—129 271—506 227—600 444—613 1—93 106—177 27—798 135—274 153—264 158—769 95—658 284—250 237—299 381—947 495—204 144—876 199—756 237—247 311—219 105—400 305—53 342—118 134—828 93—462 62—511 264—219 212—717 247—305 169—558 302—663

156—177 469—934 96—16 458—102 299—975 160—730 374—340 319—446 64—376 417—876 191—600 432—66 70—594 138—624 243—658 426—78 399—261 470—762 439—372 58—102 301—227 202—145 327—224 304—38 354—882 74—278 203—915 389—613 459—93 91—466 306—415 439—790 164—515 142—766 291—947 203—543 86—756 236—424 305—109 87—655 29—350 431—135 49—354 407—74 249—243 206—204 86—851 488——281

475—274 119—612 108—434 433—267 479—811 473—267 479—811 473—671 478—100 285—440 372—142 498—379 391—247 154—570 32—103 167—3 166—911 279—527 345—173 400—94 488—478 189—51 409—309 4—9006 443—106 211—775 496—389 95—28 296—872 3—62 379—409 166—999 227—560 107—698 157—930 114—166 79—935 491—894 1—818 209—104 22—285 34—401 321—570 61—279 176—117 486—878 500—40 424—538 134—718 303—456 160—446 20—698 69—566 12—423 429—523

A hadbavonult iparosok családjai közül kevesen veszik igénybe az Ipartestület segélyalapját

Az Ipartestület előljárósága tegnap délután tartotta meg a mult hétről határozatképtelenség miatt elmaradt ülését, melyen már a szabadságáról bevonult Galamb Ferenc elnökölt. Az ülésen a Kereskedelmi és Iparkamara képviseletében dr. Varga Lajos titkár jelent meg, ott voltak még dr. Ménes Lajos és dr. Csáthy Iezső testületi ügyészek.

Galamb Ferenc elnök bejelentette, hogy Szegeden találkozott Bornemisza Géza iparügyi miniszterrel, aki nagyon jól érezte magát Debrecenben és igen kellemesen emlékezik vissza a kedves fogadtatásra, melyben itt részesítették. Ismét hangsúlyozta, hogy minden elkövet a debreceni iparosok boldogulása érdekében és bármikor teljes bizalommal fordulhatnak hozzá.

Galamb Ferenc megemlékezett Biczó Gyula építész haláláról és értékes működéséről. Az Ipartestületnek megalakulása óta tagja volt, több izben résztvett az elnökségben, az Iparoskörnek díszelnöke, az Iparos Dalárdát és a többi kulturális megmozdulásokat egész lélekkel támogatta. Kilencven évig élt jó erőben és egészségben és az utolsó két hetet leszámítva betegen úgyszólván sohasem feküdt ágyban. Töretlen kedélyét élete végéig megőrizte. Szép családot hagyott maga után és jó iparos emlékeket.

Emlékének néma felállással áldozott az előljáróság.

Lajos Béla aljegyző bejelentette, hogy áprilisban 10.236 P, májusban pedig 18.500 P körül volt a pénztári forgalom. Májusban 513 ügyet iktattak, beszerződött 112 tanuló, felszabadult 49, töröltek 26 tanszerződést. Ipart váltott 26, beszüntette iparát 5 egyén.

Az előljáróság elhatározta, hogy megkeresi a KIE elnökségét, adjon módot rá, hogy a tanoncotthon felügyelő bizottságába egy tagot küldhessen ki az Ipartestület, ezenkívül pedig havonként meglátogathassák a tanoncotthont, hogy állandó érintkezésben legyenek a vezetőséggel és a fiukkal.

Az ülésen jelen volt dr. Ménes Lajos testületi ügyész nyomban kijelentette, — mint KIE elnök, — hogy az Ipartestület kérése teljesítésének semmi akadálya nem lesz.

Érdekes ügyet tárgyalt még az előljáróság. Az egyik hadbavonult iparos felesége segélyért fordult az előljárósághoz. Természetesen megadták. Ezzel kapcsolatban megjegyezte Galamb Ferenc elnök, hogy minden felhívás ellenére is a hadbavonult iparosok családjai nem kérnek segélyt, pedig a segélyalap itt van és a pénz rendelkezésre áll. Minden rászorult iparos családot, melynek kenyérkeresője hadbavonult, a legnagyobb szeretettel és bajtársiassággal segítenek. Tessék tehát jelentkezni.

Takács János cipészmester bejelentette, hogy volt egy munkavállaló csoportjuk, amelynek maradt 200 pengő körüli tőkéje. Ezt az összeget az elaggott iparosok otthona javára felajánlják.

Az előljáróság az összeget köszönettel elfogadta.

Bálint Sándor asztalos szakosztályi elnök azt kérdezte, hogy állanak a munkabéremelések? A munkások már is igénylik a felemelt bért, itt a szombat, a hetifizetések napja s még nem tudják, mennyi jár a munkásoknak.

Galamb Ferenc elnök megjegyezte, hogy amint a hivatalos lap Debrecenbe érkezik, nyomban intézkednek minden szakmára vonatkozólag. A munkások ne nyugtalankodjanak, mert akinek ami jár, megkapják, legfeljebb az történik, hogy egy-két nappal később kapják kézhez az emelés összegét. Szombaton tehát a rendes hetibért veszik fel, a különbözetet pedig akkor, amikorra a rendelet megállapítja.

Lechner Lajos jegyző bejelentette, hogy a számvizsgáló bizottság felülvizsgálta az összes szakosztályok ügy- és vagyonkezelését. A legtöbbnél mindent rendben találtak, azokat a szakosztályi vezetőket, akik nem jelentek meg a vizsgálatnál és a számadásokat nem mutatták be, Szék elé utalják.

Az utcán a kezébe nyomtak egy kiló színaranyat és otthagyták

A budapesti büntetőtörvényszék most tárgyalta Lebovits Lipót alkalmi ügynök bűnügyét, akit a valutaügyészség aranytömbökkel való üzérkedéssel vádolt. A tárgyalás során Lebovits elmondotta, hogy ő nem üzérkedett. Ellenkezőleg, egy ember megszólította az utcán és a kezébe nyomott egy kilogramm aranyat azzal, hogy vigye el egy megadott címre és vegyen fel érte 15.000 pengőt. A védekezést a törvényszék nem fogadta el és Lebovitsot pengőkiajánlás bűntette miatt 3 évi fegyházra ítélte.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

Jól sikerült tábortűz volt az ifjúvezetőképző táborban, ahova ma 30 német ifjú érkezik

Nagyszámú érdeklődő előtt tartotta meg az ifjúvezetőképző tábor első nyilvános tábortüzét. A tábortüzön megjelent dr **Szalacsy Rácz Imre,** a debreceni leventeegyesület ügyvezető elnöke, **Törös Károly** csapatparancsnok, **Vadas Balázs** és **Nagy János** főoktatók.

A tábortűz, melyet **Frimmer Pál** kiképzési főoktató vezetett, igen jól sikerült. A tábortűz közben dr **Szalacsy Rácz Imre** emelkedett szólásra és nagyhatású beszédet intézett az ifjúvezetőkhöz. Beszédében utalt Mátyás király példájára, majd pedig szólott a tábor céljáról. A nagyhatású beszéd után igen változatos műsor tarkította a tábortüzet. Nótázás, mókás mesék, monológok, előadások arattak nagy sikert és a megjelentek hálás tapssal jutalmazták az előadott egyes számokat. Nagy felkészültségről tettek tanuságot a szereplők, melyek sokasága nagyban járult a sikerhez. A kiváló megrendezéséért **Frimmer Pál** kiképzési főoktatót illeti a dicséret, aki szakavatott kézzel pompásan rendezte meg a tábortüzet.

Mint értesülünk, a mai nap folyamán **német ifjak érkeznek Debrecenbe és egészen augusztus 4-ig maradnak városunkban. A mintegy harmincfőnyi német csoport a Cserkészparkban lesz elszállásolva s részt vesznek az ott folyó ifjúvezelőképző tanfolyamon.**

Kerékpártolvajok a debreceni bíróság előtt

Húsz kerékpár ellopásáért hároméví és hathónapi fegyház

Debrecenben — mint ismeretes — néhány munkakerülő szövetkezett, hogy a kerékpárokat lopkodják és azoknak alkatrészeit értékesítik. A feleplezés veszélye miatt az egész kerékpárt nem merték árusítani, a váz sem került eladásra, mert az felismerhető, bevésve van mindegyiken a gyártási szám. A sötét társaság tehát csak a szétszedhető alkatrészeket, **lámpát, gumit, kereket, láncot, nyerget, stb. adott el orgazdák útján és a leszerelt kerékpárvázat otthagyták rendszerint a temetőkben, ahol a gépek leszerelését végezték.**

Az üzletszerűen kerékpárlopásokkal foglalkozók közül Birta Lajos és Bene János 20 éves napszámosok kerültek most a debreceni törvényszék elé. A **vád szerint 20 kerékpárt loptak a városban.** Az első kerékpárt a Gambrinus-átjárótól vitték el. A kerékpáralkatrészeket nagyrészt Gajdos Jánosnak adták el és a körülbelül 4000 pengő értékű tolvajlásért kapott pénzt elmulatták, elszórakozták főleg kétes hírű nők társaságában.

Birta és társa beismerte a kerékpárlopást, Gajdos, akit orgazdasággal vádoltak, tagadta, hogy tudomása lett volna a lopásokról. A tárgyalás adatai alapján azonban megállapították az ő bűnösségét is.

A Székely-tanács Birtát két és fél évi fegyházra, Benét háromévi és hathónapi fegyházra ítélte el. Az orgazda hathónapi börtönbüntetést kapott. **Az ítélet jogerős.**

A HENGERKEFE

Irta: HARSÁNYI ZSOLT

Fogadok, hogy száz ember közül kettő sem emlékszik már a hengerkefére.

Kezdjük ott, hogy a férfihajviselet, mióta én élek, sokat változott. Gyerekkoromban már nem volt ugyan annyi a szakáll, mint nagyapám idején, mikor különcnek számított a borotvált állu ember, de még mindig gyakran akadt. Sőt többféle volt, mint azelőtt. Gyakori volt például az oldalszakáll, magyarul barkó, városi nyelven pakonpart. Akadt férfi, aki úgynevezett legyet hordott, vagyis állat borotválta ugyan, de alsó ajka alatt meghagyott egy ujjnyi szélességü és kurta pamacsot. A sokféle kecskeszakállról is sokat tudnék beszélni, a ketágú Mózesszakálltól kezdve egészen a hosszu és hegyes Colnix-szakállig. De mindez nem ide tartozik, ide most főként a hajviseletek tartoznak. Volt a régi hajviseletk között egy, amelyet ma már alig látni. Némelyik férfi félkurtára nyiratta a haját és elől mereven égnek fésülte. Tömör falként állott ki ez a haj a koponyából, tetejét a borbely kifogástalan pontossággal nyirta sima felületté. Vass József néhai népjóléti miniszter meg ilyet hordott. Az ilyen hajat nem fésülték, hanem kefélték.

Gimnázista koromban szülői rendeletre én is ezt a hajformát viseltem. Akkoriban ezt komoly és férfias jellem kifejezésének nézték, a szépelgés nélkül való egyenesség képzete járt vele. Az a fiu, aki igy hordta a haját, a haza derék polgárának készült, mintegy hajviseletében hordta az igéretet, hogy a törvényeket tisztelni fogja és hasznos tagja lesz a társadalomnak. A leendő férfi számára szolgáló példa, Tisza István is igy hordta a haját.

A negyedikes-ötödikes gyerek persze még nem borotválkozott. Sajgó irigységgel szemléltük a nyolcadikosokat, akik már borotválkoztak és titkon cigarettáztak. Nekünk mindössze még csak a hosszú nadrágunk volt meg a férfiassághoz. Két hónapban egyszer kerültünk csak borbélyhoz, mikor nyiratkozni kellett, mert hátul a tarkónkon olyan hosszú lett a haj, hogy nem lehetett nézni tovább.

Ez némileg férfias dolognak tetszett, ez a nyiratkozás. Mikor sorra kerültem és beültem a székbe, igyekeztem mennél felnőttebb arcot vágni. Tőlem jobbra is, balra is borotváltak valakit, a borotva harsogva húzódott végig Péntek Sándor bútorszállító, vagy Csépány törvényszéki aljegyző lószőr-erősségü borostáján, s nekem megvolt közöttük az az illuziom, hogy borbélynál ülvén a felnőttekhez tartozom. A borbély nyakamba keritette a fehér leplet és nagy olló-csattogással, mint ügyes kertész a diszgyepet, simára igazitotta a felfelé szoktatott hajzat felületét.

Most jött a hengerkefe. Ez igen érdekes szerszám volt: olyan henger, amely keféből volt köröskörül, jobbról-balról olyan kis nyél állt ki belőle, mint a kintornáé, a borbély a homlokom felé igazitotta és elkezdte a nyeleknél fogva forgatni. A hengerkefe erősen dolgozott, a gimnázistáknak jól előre kellett feszíteni a fejét, mint a bikának, hogy a hengerkefe hátra ne sodorja. De úgy is állott aztán égnek a nyirott haj, mint a parancsolat.

Gyerekkorom óta nem láttam hengerkefét. Ez a szerszám is elmerült a multban, mint a chlopyi napiparancs, vagy a geszti pontok, amelyekkel egykorú volt. A férfiak haja simán fekszik a fejre, már nem divat, hogy égnek álljon. S ha valaki mégis ilyen régimódi hajat viselne, elég, ha elolvas egy mai hangú irodalmi vitát. Attól bizvást égnek állhat a haja. Jobb, mint a megboldogult hengerkefe.

A közönség szava

A vendéglősök szünnapja

Néhány szót akarunk fűzni a vendéglősök szünnapjához. Egyszer már ez a rendszer önmagától megszünt.

Most, hogy újra kísérleteznek, rá kell mutatnunk arra, hogy a közönség nem látja szívesen. Mindenki szeret a megszokott helyén, ahol abonálva van, ebédelni, vacsorázni és nem veszi jónéven, hogy mert az ő vendéglője szünnapot tart, kénytelen máshol étkezni, ahol nem ismerik kívánságait, szokásait. A pincéreket nem érinti a szünnaprendszer, mindenkinek eddig is megvolt a szabadnapja. Az sem ok a zárvatartásra, hogy nincs elég nyersanyag. Ami van, azt úgy kell beosztani, hogy minden napra jusson. Egyébként is ebből a szempontból a nyári időszak sokkal könnyebb, mint a téli. Idegen vendégektől is érkeztek be felszólalások, miután a lapokból annakidején olvasták, hogy szünnap lesz a debreceni vendéglőkben. Tiltakoztak annak még a gondolata ellen is, hogy például az Arany Bika étterme szünnapot tartson. (Egyébként érdekes, hogy a szakosztály maga is megállapította, hogy az Arany Bika nem zárhat be. Szerk.) De az idegen vendégek a többi belvárosi éttermek szünnapját is helytelenítik. Utalnak Szeged példájára, ahol háromszor annyi a vendéglő, mint Debrecenben, még sincs szünnap. A Debrecenbe jövő vendégek is megszokták vendéglőjüket és nem szívesen változtatnak. Nincs is semmi komoly ok a rendszer bevezetésére, közérdeket nem szolgál, szociális szempontból nem indokolt. Nem vagyunk ellene az ilyen szabadnapnak, de helytelen, hogy külföldi példákat másoljanak. Külföldön tudniillik csak olyan éttermeket zárnak be, ahol a gazda, a felesége és családtagjain kívül más alkalmazott nincs. Egyébként egész Európában sehol nem tudták az ilyen szabadnap-rendszert tartósan keresztülvinni. Debrecenben sem fog sikerülni, tehát felesleges a vendégek megszokott rendjét megzavarni.

Aláírások.

Az óradnai havasokba menő diáktábor tagjai szombaton délután gyűlést tartanak

Azok a diákok, akik jelentkeztek az óradnai havasokban rendezendő munkatáborba, **szombaton délután öt órakor az állami gimnázium udvarán összegyűlnek,** hogy megtudják, kik mennek a 7-én induló első csoporttal. Aki ezen az összejövetelen nem jelenik meg, vagy nem küld írásbeli vagy szóbeli értesítést a parancsnoknak, Szabó József tanárnak, hogy a táborba elmegy, lemondottnak tekintik és a névsorból törlik.

Most még meggondolhatja, aki magát nem tartja alkalmasnak a fegyelmezett magatartásra, engedelmességre. A munka nem nehéz ugyan, de a legkisebb diáktól éppúgy, mint a nagyoktól megkövetelik a feltétlen és azonnali engedelmességet, mert csak így lehet a vezetőknek felelősséget hordozniok a sok szülő előtt. Aki olyan fegyelmezettséget követ el a táborban, hogy a fegyelmi bizottság elítéli, azt a fiut a szülői költségre hazaküldik.

A szülők mindenesetre lelkiismeretesen csomagoljanak összse mindent, amire a fiuknak a táborban szüksége lesz s amit már a lapban is közöltünk, meleg takarót, munkaruhát stb. A zsír, liszt és kenyárjegyét célszerű lesz, ha már szombaton mindenki magával hozza, persze csak azok, akik ellátatlanok és van jegyük. Akiknek felszerelésében a előzetes vizsgálatkor hiányt találtak, a teljes szerelvényét köteles szombaton délután bemutatni.

HIREK

Dolgoztass, hogy dolgozhass!

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata június hó 26-án reggel 8 órától július hó 3-án reggel 8 óráig: „Nap" Piac u. 1., telefon 27-73. „Arany egyszarvú" Kossuth u. 8. sz. telefon: 24-96. — „II. Rákóczi" Miklós u. 55, telefon: 23-43. — „Sztankay" Szent A. u. 25-58. szám.

Nyári rigmusok

Látod-e, égve
Tüzve az égre
Lángol a nap.
Zeng a madárka,
Várja a párja
Lombok alatt.

Lendül a szellő
Semmirekellő.
Habzik az ér.
Víz színe fodroz
Játszva bolondoz
Véle a szél.

Ég horizontja,
Nyájasan ontja
Száz sugarát.
Felleg az égen
Szürke-fehéren
Mint suhan át!

Illan a fák közt,
Csillan az ág közt
Nap sugara.
Uszik az éren,
Őszi levélen
Kis katica.

IFJ. KARDOS PÁL.

— **A debreceni Kereskedelmi és Iparkamara közlést adott ki az érdekeltek részére arról,** hogy a kereskedelmi miniszter rendelete értelmében kerékpárral, alkatrészekkel és gumiabroncsokkal kiszolgálhatók a névjegyzékbe felvett nagykereskedők, a kerékpár- és alkatrészkereskedők és a kijelölt vegyeskereskedők. A kiszolgálás minden esetben a használt gumiabroncs ellenében történik. Az ipari anyaghivatal a kerékpárkészítő üzemek részére havonta kiszolgáltatható kerékpárabroncsok mennyiségét rögzítette.

— **NAGY A VENDÉGFORGALOM ERDÉLYBEN. A vendégforgalom az erdélyi fürdőkben meghaladta a békebeli évek forgalmának kétszeresét.**

— **Az Iparos Kör elnöksége** felkéri az iparosifjúság nő- és férfitagjait, hogy e hó másodikán este félnyolc órakor saját érdekükben Simonffy-u. 1/c. II. em. díszteremben megjelenni szíveskedjenek. Iparos Kör elnökség.

— **Dr Mártonffy Marcel nyug. nyilvános rendes egyetemi tanár** 67 éves korában meghalt. Dr Mártonffy Marcel hosszú ideig működött a nagyváradi jogakadémián, majd a debreceni egyetemhez nevezték ki. Az 1918—19-es években élénk politikai szereplést fejtett ki Debrecenben.

— **Megfoszották mandátumától** Samsun Nasuhi Erzurumlu török képviselőt, mert nagyobb sikkasztásokat követett el.

— **HARMINCEZER PENGŐT TALÁLTAK EGY BUDAPESTI TELEFONFÜLKÉBEN. A becsületes megtaláló, Auber Arisztid Amadé textilkereskedő a leletet átadta a rendőrségnek, ahonnan a pénz igazolt tulajdonosa, egy vállalati igazgató már át is vette a pénzt.**

— **Egyévi oktatás után vesznek csak fel nem keresztyént a jövőben a református egyházba.** Az új rendeletet a református egyház zsinati tanácsa adta ki.

— **47.000 VIDÉKI KÖLTÖZÖTT AZ ELMÚLT ÉVBEN BUDAPESTRE. Ez a hatalmas szám magyarázza legjobban azt a körülményt, hogy a lakásigénylők száma Budapesten meghaladja a 40.000-et.**

Légoltalmi hozzájárulásként

három százalékot kell fizetni a lakóknak lakbérükkel július elsejétől kezdve. Ennyiben állapította meg a rendelet a lakók hozzájárulását a rögzített lakbéres lakásoknál, azonban április, május és június hónapokban hat százalékot kelleti fizetni, mert a rendelkezés visszamenő hatállyal írta elő a hozzájárulást 1943 január elsejétől. A három hónap letelt, a mai naptól kezdve tehát a lakóknak csak havi lakbérük három százalékát kell fizetni a fenti címen.

— **HÉT VÉN DIÁKNEMZEDÉK TALÁLKOZOTT A NAGYVÁRADI PREMONTREIEK ÜNNEPÉLYEN. Az ünnepélyen megjelent Mellau Márton pápai prelátus is és megemlékező beszédet is mondott. Hálát adott az Istennek, hogy a mostani találkozón a nemzet már megtalálta az útját és vele együtt a premontrei rend hivatása is újból megindulhatott.**

— **Klubszerű összejövetelek a Német Tudományos Intézetben.** A Német Tudományos Intézet vezetősége nyelvgyakorlási alkalom biztosítása céljából klubszerű összejöveteleket rendez az intézet tagjai számára az esti órákban hetenkint egyszer. Érdeklődés és jelentkezés a Német Tudományos Intézetben naponta 5—7-ig. (Ferenc József-út 22. II. em.)

— **Nem szabad a gyermeket evésre kényszeríteni.** Dr F. Hamburger bécsi egyetemi tanár megállapítása szerint a gyermeknek az evésre való kényszerítése rendszerint zavarokat okoz a nevelésben. A gyermek ugyanis ilyenkor szokik rá az engedetlenségre. Helyes tehát megvárni, míg a gyermek maga jelentkezik az ételért.

— **Szegeden megkezdődött az aratás.** Az egyik tanyán kezdődő aratáson megjelent Tukats Sándor főispán is.

* **Kőművesmesterek figyelmébe!** Felkérem a kőművesmestereket, hogy munkabérmegállapítás ügyében pénteken, 2-án este fél 7 órakor gyűlést tartunk és ezen minden kőművesmester saját érdekében pontosan jelenjen meg. Elnökség.

* **Fürdődresszt** tökéletes szabásban készítek. Rózsa Árpádné fűzőszalon, Püspöki palota. Telefon 23-59.

* **Új tanfolyam** kezdődik július elején a Simai Magdolna és Sipkovics Béláné Slezák Mária gyorsíró-, gépíró- és szépíróiskolájában. Piac-u. 73. Előkészítés államvizsgára. Vidékieknek vasúti kedvezmény. Telefon: 22-53. Debreceni tank. kir. főig. eng. szám: 5548/1942—43.

* **Dr Naményi Gyuláné** gyorsíróiskolájában, gépíróiskolájában július elsején tanfolyamkezdés. Előkészítés államvizsgára. Vidékieknek vasútkedvezmény. **Batthyány-u. 1.** Helyesírástanítás. Engedélyszám: 6475. Telefon: 20-77. Állandó beiratkozás.

* **Kálvinisták Templomegyesülete** július 3-án 5 órai kezdettel a változó idő miatt nem a Nagyerdőn, hanem Kálvin-tér 5 alatt a Baltazár-teremben tartja évzáró fagylaltdélutánját.

* **A kereskedelmi leányközépiskolában** július 1-én és 2-án pótberiásokat tartunk. A nagyszámú jelentkező miatt az első osztályba csak jeles és jórendű tanulókat veszünk fel.

Rendelet a tömegforgalmas helyek forgalmának és tömegmegmozdulásoknak légvédelmi készültség alatti korlátozásáról

A Budapesti Közlöny 145. számában kerül kihirdetésre a honvédelmi miniszter 164.800/L. 35—1943. sz. rendelete a tömegforgalmat lebonyolító helyek és helyiségek forgalmának, valamint a tömegmegmozdulásoknak a légvédelmi készültség alatti korlátozásáról.

Az új rendelet értelmében az előbb említett helyek és helyiségek, mint pl. kerthelyiségek, szabadban lévő vagy zárt szórakozóhelyek, sportpályák, iskolák, templomok, gyűléstermek forgalmát, valamint a szabadban vagy zárt helyen tartott tömegmegmozdulásokat a honi légvédelmi készültség idején az ellenséges légi tevékenységhez igazodó készültségi fokozat szerint esetleg korlátozni kell. A korlátozási intézkedések végrehajtásáról a hely vagy helyiség tulajdonosa, birtokosa, illetve felelős vezetője köteles gondoskodni.

— **Técsőn tanonc és segéd fodrászversenyt** tartottak sok résztvevővel. A verseny kilűnően sikerült.

— **Debrecen város egyéni sakkbajnokságáért folyó küzdelem befejeződött.** A 13. fordulót hétfőn játszották le, melynek eredményei a következők: Hajdú—Sipos 0:1, Csernus—dr Boczkó 1:0, Kónya—Petri 1:0, Horay—Tóth Ernő 0:1, Szentpáli—dr Kocsis, Neumann—Csócsits és a Tóth András—Nagy Endre játszmák küzdelem után eldöntetlenül végződtek. A bajnokság végeredménye a következő: Debrecen város bajnoka lett Tóth Ernő 12 ponttal, 2. Kónya Kálmán 10½, 3. Petri Jenő 9, 4—5. dr Boczkó Lajos és Csernus János 8½—8½, 6. Nagy Endre 7½, 7. Horay 7, 8. Csócsits Lajos 6½, 9. Neumann Gyula 6, 10. Tóth András 4, 11. Hajdú István 3½, 12—13. dr Kocsis és Siposs Ferenc 3—3, 14. dr Szentpáli Kálmán 2 ponttal. A bajnoki versenyre tiszteletdíjakat adtak: Debrecen sz. kir. város, dr Hüttl Tivadar egyetemi ny. r. tanár, Ralmy Barna, dr Szilágyi Béla igazgató, Egyetértés sakkalosztálya, Szárnyaskerék sakkalosztálya, Iparos Kör, Horay Endre ékszerész, Debreceni Ujságíró Club és a Debreceni Sakk Kör mint rendező egyesület. A tiszteletdíjak dr Varga Bélánál vannak kiállítva s a bajnoki verseny befejezésével, szombaton a Gambrinus étteremben lesz az ünnepélyes díjkiosztás.

— **A burgonya új fogyasztási ára.** Június 30-tól a darabos burgonya fogyasztói ára 50 fillér, az apró új burgonya fogyasztói ára pedig 29 fillér kilogrammonkint.

— **A debreceni népzenészek szakcsoportja** 201.35 pengőt juttatott el a hadiárvák javára a főispáni hivatal útján a Magyari Imre-emlékdélután bevételeként.

— **Robbantó patronnal játszadoztak a gyermekek** a huklivai határban és a patron felrobbant Bálán Péter 13 éves gyermek kezében, akinek arcán, kezén és mellén igen súlyos sérüléseket okozott. A gyermeket a debreceni klinikára hozták ápolásra.

— **A hajdúszoboszlói fürdőben** szívszélhüdés következtében hirtelen meghalt Szoboszlai Péter 83 éves ottani lakos. Temetésére engedélyt adtak.

Gyors kényelmes, könnyű a nyitás
„HOFER"
konzervnyitóval
Csak „HOFER" konzervnyitót kérjen. Kapható
Tóth Gyula vaskereskedő cégnél.

Elvi jelentőségű ítélet a debreceni törvényszéken három pár cipő ellopásával kapcsolatban

Érdekes ügyben tárgyalt a debreceni törvényszék Székely-tanácsa. A vádlottak padjára került Petrohai Lajos cipészsegéd, aki állást keresett az orosz származású Maur József debreceni cipészmesternél, aki próbaidőre, két napra alkalmazta is. Petrohai azonban a próbaidőt arra használta fel, hogy ellopott három pár cipőt, ruhát és eltünt a mester műhelyéből. A feljelentés alapján kézrekerült a tolvaj és megkerültek az ellopott holmik is. A tárgyaláson a cipészmester kijelentette, hogy ő nem kívánja a vádlott megbüntetését, visszavonja a feljelentést, mert kár nincs, minden megkerült.

A védő az eljárás megszüntetését kérte, mert alkalmazottról lévén szó, nincs büncselekmény, ha a mester nem kívánja a büntetést, hivatkozott az ipartörvényre is. Dr **Csiky Mészáros Tibor** ügyész ítéletet kért, hivatkozva arra, hogy a kétnapos próbaidő nem tekinthető alkalmaztatási időnek, nem elég ahhoz, hogy a mester és segédje között olyan viszony alakuljon ki, melyet a törvény megkíván a feljelentés visszavonásával kapcsolatban.

A bíróság az ügyész álláspontját fogadta el és Petrohait, aki már volt büntetve, egyévi börtönre ítélte el. Az ítélet jogerős.

— **Felakasztotta magát** Mikepércsen 84 éves korában Hentes József földművelés és mire felfedezték az öngyilkosságot, meghalt. A debreceni ügyészség a temetési engedélyt megadta.

— **Kettősházasság büncselekményének** elkövetése miatt háromévi börtönre ítélte a sepsiszentgyörgyi örvényszék Serényi László ismert bányatulajdonost.

— **Kerékpárvázat találtak a Hatvan-utcai temetőben.** Zong Lajos temetőőr, aki a Hatvan-utcai temetőben teljesít szolgálatot, az elmúlt napon az egyik sír mögötti árokban egy kerékpárvázat talált. A leletet beszolgáltatta a rendőrségre. Minden valószínűség szerint lopott kerékpárról van szó, melynek kerekeit és egyéb alkatrészeit a tettes leszerelte és így értékesítette, a vázat pedig elrejtette. Az ügyben megindul a nyomozás.

— **NŐK MINT TISZTEK AZ ANGOL HADSEREGBEN. Az angol hadsereg törzskaraiban mutatkozó nagy tiszthiány miatt bizonyos állásokat kénytelenek nőkkel betölteni. Egyelőre főként olyan állásokat töltenek be velük, amelyek legfeljebb századosi beosztásnak felelnek meg.**

— **Nem hordárnak adta át böröndjét** báró Conrád Hauer Arnold nyugalmazott vezérőrnagy a keleti pályaudvaron. A munkás külsejű egyén a böröndöt ellopta. A kár 5000 pengő.

— **Hódmezővásárhely határában nagy jégverés volt.** — A jégverés különösen a vitézi földeket sujtotta. A kár helyenként 70—80 százalék.

— **HALÁLOS SZERENCSÉTLENSÉG ÉRTE PETTKÓ-SZÁNDTER SZÁZADOST, a híres versenyzőt. A híres úrlovas szombaton a kolozsvári versenyen lebukott lováról és koponyaalapitörést szenvedett. Beszállították az egyetemi klinikára, ahol meghalt anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna. A leghíresebb úrlovasok egyike volt, aki sok nemzetközi viadalon is dicsőséget szerzett a magyar színeknek. Csütörtökön délelőtt katonai díszkísérettel vitték holttestét az egyetemi klinika ravatalozójából a vármegyeháza elé, ahonnan gépkocsin Budapestre szállítják és ott helyezik végső nyugalomra.**

A debreceni vendéglősök szünnapja

Hétfőn tartanak zárva: Pál söröző, Rácz Jenő „Rózsabokor", Orosz László, Tóth Árpád-u. 26, Kozma Sándor „Korona" étterme, Süli Géza színházi bodegája, Habina Vince, Cegléd-utca, Suba István, Híd-utca. **Kedden** tartják szünnapjukat: Tatár Antal, Wesselényi-utca. **Szerdán:** a Gambrinus étterem. **Szerdán:** Tóth Imre a vágóhídnál és Villás Ferenc, Monostorpályi-úton. **Pénteken:** Lukács József, Tóth Árpád-utca, Halász Bernát, Magoss György-tér, Gömöryné „Otthon" söröző, Sas-utca, Schaff Kálmán, Csapó-utca, Szakács Józsefné, Petőfi-tér, Bernardin „Kis Pipa", Csapó László, István-út. **Szombaton:** Breier József „Kis Hungária", Berger Hermanné, Hunyadi utca. **Vasárnap:** Arany Pál, Vendég-utca, Kovács Lajos, Erzsébet utca, Goldstein Arnold „Éden" étterme.

— **Horvátország gabonamonopóliumot vezet be** minden gabonanemű, hüvelyes termény és burgonyafélére. Az egyedáruságot a közellátási igazgatás gyakorolja.

— **Bezárták Stockholm legnagyobb vendéglőjét,** mert feketepiacon szerezte be élelmiszerkészleteit.

— **Kivégzés Szolnokon.** A szolnoki törvényszék rögtönítélő tanácsa néhány héttel ezelőtt kötél általi halálra ítélte Lakatos Gyula 47 éves cigényt, aki az elsötétítés alatt több betöréses lopást követett el és eddig már húsz évet töltött különböző büntetőintézetekben. A halálos ítélet kihirdetése után Lakatos Gyula és védője kegyelemért folyamodott. A döntés most érkezett vissza a törvényszékre, ahol a tanácselnök tudatta az el. ítélttel, hogy nem kapott kegyelmet. Bogár József állami ítéletvégrehajtó csütörtökön délben végrehajtotta Lakatos Gyulán a halálos ítéletet.

— **Szívszélhüdés következtében meghalt a 40 éves érettségi találkozón** dr Wolff Lajos budapesti ügyvéd. Újvidékre ment el a találkozóra, azonban útközben ellopták az összes csomagjait. Ez annyira felizgatta az idős embert, hogy megérkezése után nem sokkal hirtelen roszszul lett és meghalt.

— **Paptamási község határában Zsindely Ferenc miniszter felavatta az új Berettyó-hidat.** Az avató ünnepségen Bihar megye vezető férfiai nagy számban megjelentek. Az avatás alkalmából a miniszter beszédet mondott. Ez a híd akkor épült — mondotta —, amikor a világon mindenütt ezer és ezer híd omlott össze. Jelkép ez a híd, hogy így menetel Magyarország a boldogabb jövő felé.

— **Az 1914—18. hadikölcsönkötvények átértékelésével kapcsolatban a kiadásra kerülő 3 százalékkal kamatozó törlesztéses államadóssági kötvények** 1. számú szelvényei 1943 július 1-ével válnak esedékessé. Illetékes helyről nyert értesülés szerint az esedékessé vált szelvényeket nemcsak a szelvények hátiapján feltüntetett helyeken lehet beváltani, hanem a postahivataloknál is.

— **Mezőkövesden a temetőben** Krausz Márton vasesztergályos kétszer rálőtt feleségére, majd magát lőtte főbe. Krausz azonnal meghalt, felesége súlyosan megsérült.

— **Betemetett a repülőbomba, majd egy újabb bomba kiásott** egy szárdíniai parasztot, aki szekerével Cagliari városába haladt. Csodálatosképpen egyik bomba sem okozott kárt a parasztban.

Gyászrovat

Ragályi Lajos nyug. államrendőrségi főtörzsőrmester 75. évben elhunyt. Temetése szombaton délután 6 órakor lesz a köztemető II. A) ravatalozó teréből. Lakás: Hadházi-utca 41. Bartha vállalata végzi.

Id. Kiss László 59 éves korában elhunyt. Temetése pénteken 4 órakor lesz a 3-as ravatalozó teremből. Lakás: Nagyszalontautca 22. Gebauer rendezi.

Anyakönyvi hírek

Születések: Laboncz József építész Zoltái Lajos u. 22. leány Sára. Szénási Gábor mav. Széchenyi u. 18. fiú Béla. Devics Sándor vasöntő m. Szegényhazsor 2. leány Ibolya. Kéry János községi jegyző Kaba, leány Jolan. Otvös Imre mav. Rudolf u. 42. fiú Gábor. Gecső István hiv. ormester Teleki u. 21. leány Adrienne. Murvai János gazd. cseled Pallag p. Majoros József soffőr H.-szoboszló, fiú József. Onodi Sándor npsz. H.-szoboszló, fiú Sándor. Terdik Ferenc cipesz m. Vigkedvű M. u. 13. fiú Ferenc. Antal Mihály városi tisztv. Teleki u. 20. leány Ilona. Kiss Ferenc posta altiszt Tanito u. 13. leány Katalin. Csáki József kisbérlő Piac d. 13. fiú Ferenc. Szalay László mav. fékező Meszena u. 20. fiú László. Szász József altiszt Rákóczi u. 42. sz. leány Amália. Fabián Sándor szobafestő s. Kinizsi u. 78. fiú Tibor. Oláh Miklós asztalos s. Borsovai u. 10. fiú Miklós. Papp Zoltán géplakatos Mikepércsi út 32. leány Ildikó. Nyilas József mav. s. tiszt Mezőrucs, fiú József. Nagy Jenő ref. lelkész Piskolt liget fiú Csaba.

Eljegyzések: Tényi Gyula p. ü. fővigyázó Mikszáth u. 5.—Pelsőczy Ilona Szarvas u. 9. Fazekas Péter tímár m. Vigkedvű M. u. 38.—Süvöltős Erzsébet Teleki u. 50. Nagy Gábor doh. jöv. ügyelő Kerekes G. u. 7.—Szilágyi Erzsébet Gróf Leiningen u. 3. Zenjánszky János üzemvezető Teleki u. 9.—Fekete Irén Kinizsi utca 3.

Házasságok: Kiss Géza fogy. adóellenőr Apponyi u. 27.—Vámos Margit Nagyvárad. Dr. Fekéshäzy Endre postaigazgató Hatvan u. 3.—Progner Margit Szent Anna u. 1. Szabó Béla százados Rahó—Jeney Klára Deák F. u. 18. Mészáros Sándor kisbirtokos Nádudvar—P. Molnár Piroska Nádudvar. Balogh György gépkocsivezető—Szoboszlai Mária Csillag u. 27. Boda Sándor gazd. főisk. tanársegéd Pallag—Cseke Anna Farmos. Szabó Lajos ács s.—Gaál Ilona Pöltenberg u. 3.

Halálozások: P. Papp Péter ref. 84 éves, Létai u. állami népisk. Nagy Piroska ref. 5 hónapos, Tegez u. 35. Biczó Gyula ref. 89 éves, Csapó u. 48. Berei Nagy Erzsébet r. k. 27 éves, Alsólugos. Özv. Márton Ferencné ref. 72 éves, Csapó u. 89. Szabó Klára ref. 2 hónapos, Pesti u. 4. Szabó László rk. 3 éves, Tóth telep 25. Molnár Margit ref. 40 éves, Barcaság u. 33. Bokor Lajosné rk. 33 éves, Nádudvar. Varga József ref. 62 éves, Urrétje u. 16. Kiss László ref. 60 éves, Nagyszalonta u. 22. Balogh Sándor rk. 32 éves, Sinai Miklós u. 11. Szalkó Gyula ref. 35 éves, Sinai Miklós u. 11. Szalkó Gyula ref 35 éves Nagyhalász. Urbanovics Lajos rk. 38 éves. Ferenc József út 44.

— **Lovagias ügy két nagybányai cigányprímás között.** Hirkó Miklós, a sérlett fél felhívást intézett Dula János prímáshoz, hogy álljon ki vele vonópárbajra. Dula a felhívást elfogadta azzal a kikötéssel, hogy semleges és hozzáértő közönség előtt fognak párbajozni.

— **A statusquo ante izr, anyanitközség templomaiban az istentiszteletek rendje: f. hó 2—9-ig:** Pénteken este a Deák Ferenc utcában negyed 9, a Kápolnási utcában fél 9, szombaton reggel mindkét templomban 7, délelőtt fél 11, délután mindkét templomban fél 6, este fél 10. Köznap reggel mindkét templomban fél 7 este 8 órakor. Beszéd szombaton délelőtt fél 11 órakor a Deák Ferenc utcában. Rabbiság.

Üzenetek a frontról

Nemes György hadnagy szüleinek Debrecenbe megnyugtató üzenetet küld. Jól van, egészséges. A csomagot megkapta. Kéri írjanak. Csókolja őket.

Selényi Zoltán zászlós szüleinek és Geszti Lajoséknak Debrecenbe megnyugtató üzenetét küldi. Kéri, ne aggódjanak érte, egészséges. Üdvözletét, csókjait küldi.

Fábián János szakaszvezető a B—485 tábori postaszámról megnyugtatja szüleit Debrecenben: nincs semmi baja. Több levelet és csomagot vár. Csókjait küldi.

Strap Ferenc őrvezető a K—682 tábori postaszámról üzeni Debrecenbe Berényi Imrének: jól van, üdvözletét küldi az egész családnak. Üdvözli Kiss Juliát (Szoboszlai út) és valamennyi debreceni ismerősét.

A K—682 tábori postaszámról üzenik a debreceni leányoknak az alább felsoroltak: szeretettel gondolnak rájuk a messze idegenből: *Sajrán Lajos* honvéd, *Budai Lajos* honvéd, *Derce Szilárd* honvéd, *Rezmüves Vince* honvéd, *Tóth János* honvéd, *Szabó István* őrvezető, *Alb Péter* honvéd, *Frida Ferenc* őrvezető, *Dobi János* honvéd, *B. Kiss Gábor* honvéd, *Szohajda György* honvéd, *Kozár László* honvéd, *Hapák László* honvéd.

Vincze János tizedes a Z—699 tábori postaszámról megnyugtatja szüleit Balmazújvároson, egészséges, jól érzi magát. Az otthoni leveleket várja és kéri, születésnapjára csomagot küldjenek. Szüleit sokszor csókolja.

Virág Samuel tizedes az F—611 tábori postaszámról megnyugtató üzenetet küld Nádudvarra hozzátartozóinak és Esztikének. A közeli viszontlátásig csókolja őket. Jól van, egészséges.

Bél József hadapród5rmester a Z—555 tábori postaszámról szüleit és hozzátartozóit megnyugtatja Hajdúsámsonban, nincs semmi baja, egészséges. Sokszor szeretettel csókolja őket.

Ősz János tizedes a B—810 tábori postaszámról üzeni Ófehértóra szüleinek és jóbarátainak: ne aggódjanak érte, egészséges. Sokszor csókol és üdvözöl mindenkit.

Tóth Sándor szakaszvezető a Z-616 tábori postaszámról üzeni Polgárra Szilvássy Irénkének: nem sokára szabadságra megy. Mi tagadás, már nagyon szeretné látni. Üdvözletét küldi.

SPORT

Sikerül-e a visszavágás a győri 0:7-ért?

A DVSC az izgalmakkal teljes osztályozómérkőzések során vasárnap elérkezik az utolsó akadályhoz, a győri ETO csapatához mely Győrött nem kisebb, mint hétgólos vereséggel intézte el a debreceni csapatot. Az ETO talán nincsen olyan jó csapat, mint a BSZKRT, de a DVSC-re sokkal veszélyesebb, mert a debreceni csapat az ilyen stilusu ellenfelek ellen tud legkevésbé játszani. Az ETO hallatlan lelkesedéssel, győzniakarással tud küzdeni, nem ismernek játékosai elveszett labdát, a legreménytelenebb helyzetekre is rámennek és szívvel, kihagyás nélkül küzdik végig a kétszer 45 percet. Az ilyen ellenfél ellen függetlenül játékbeli tudásától, nagyon nehéz boldogulni. Emellett a győri együttes jó csapat is, nem egy játékosa kitünően bánik a labdával, védelme igazi „beton védelem", fedezetsora szürke, de fáradhatatlan játékosokból áll, támadósora pedig, hogy milyen gólképes tud lenni, arranézve keserves tapasztalatokat szerezhetett a DVSC védelem

Ezzel az ellenféllel kerül össze a DVSC vasárnap délután, félhat órakor a Diószegi úti sporttelepen. Mindkét csapatnak égetően szükséges a pont, hiszen az ETO, ha már egy pontot szerez, valószínüvé válik bejutása, a DVSC ha csak egyik pontot elveszíti, már lemondhat az NB I-ről, mert rosszabb gólarányával feltétlen a negyedik helyre szorul, akár az ETO, akár a BSZKRT, vagy SzVSE legyen is a szintén kilencpontos harmadik. Ezért a vasárnapi mérkőzésen csak győzni lehet, máskülönben ismét lemondhat a debreceni csapat az NB I-be jutásról.

A DVSC elöreláthatólag ma dől el, hogy Zilahvt eltiltják-e —, de mivel a játékos még nem volt kiállítva, valószínű, hogy felmentik — a BVSC — ellen győztes csapatával Keskeny, Csokai, B. Nagy, Orosz, Mester, Zilahy, — Szabó, Tisza, Szilágyi, Serfőző, Sidlik összeállításban játszik. A győri ETO csapata már ma Debrecenbe érkezik és kipihenten áll ki a mérkőzésre, melyet Lázár játékvezető vezet, míg partjelzői: Ostvánffi es Tomecz lesznek Budapestről.

Az osztályozómérkőzések során a BSZKRT a BVSC-vel játszik vasárnap a Sport-utcában. Nagy gólarányú BSZKRT győzelem várható, bár a sérült Forgács aligha játszik.

A Szegedi Vasútas, mely vasárnap pihen s az utolsó fordulóban július 11-én a DVSC ellen játszik, kikapott vasárnap a Dombovári MÁV-tól 4:2-re a vasutas bajnokságban. A SZVSE tartalékosan állt fel és nem erőltette meg magát.

Háromszáz néző volt a DVSC—BVSC mérkőzésen Budapesten. Általában ennyi szokott lenni, a BSZKRT és BVSC mérkőzésein, de ezer nézőn soha nem emelkedett felül a nézőszám. Ezzel szemben vidéken 4—6000 között látogatja az osztályozókat a közönség Debrecenben, Győrött és Szegeden Két megállapítás szürhető le ebből a tényből. 1. A magyar labdarugás azzal jár jól, ha mind a három vidéki csapat bekerül az NB I-be, mivel mindegyik mögött a nézők ezrei állanak, míg a BVSC és a PSZKRT párszáz fönyi szurkolójával gyökértelen csapat. 2. Az MLSZ-nek az a rendelkezése, mely a végén az osztályozók tiszta bevételét — melyet alaposan megterhel a kiküldött ellenörök díja —, valamint az az érthetetlen rendelkezés, hogy partjelzőket rendszerint a legtávolabbi helyekről jelölnek ki: Debrecenből Szegedre, Budapestről Debrecenbe stb. — egyenlő arányban osztják szét a résztvevő öt csapat között. — A BVSC tehát, melynek háromszáz fizető nézője volt — ugyanannyit kap, mint a hatezer nézős ETO. Mivel kétfordulós osztályozó volt, meglehetősen igazságtalan ez a rendelkezés és tizezreket vesz ki a vidéki csapatok zsebéből, amit csapatuk erősítésére fordíthatnának. A vidéki egyesületeknek meg kellene fellebbezniök ezt a sérelmes rendelkezést.

Vidék csapatának győzelmét várja a vasárnapi Budapest—Vidék kolozsvári mérkőzésen Zsengellér is, Budapest csapatának balösszekötője. Különösen a Vécsey, Szücs, Kispéter, Perényi, Debreceni, Lakat védelmét és fedezetsort tartják kitünőnek, míg a támadósorból kár volt kihagyni a kolozsvári Bonyhádyt és a salgótarjáni Csuberdát. Kovács II. Csuberda, Bonyhádi, Bodola, — Tóth II támadósorral még eredményesebb szereplés volna várható a Vidéktől.

A debreceni közönség megállapította a felsőtiszai kerület válogatottjának szereplése alapján, hogy jónéhány játékosát tudnák használni válogatottnak a DVSC-ben. Elkelne elsősorban Domján, még mindig nagyon jó Pocsai, akit könnyen megszerezhetne a debreceni csapat és a nagybányai Telegdy. A támadósorban már egyedül Bogár tetszett fenntartás nélkül, aki DVSC játékos lesz ősztől. Az összekötőkérdést a válogatottból sem tudnák megoldani igaz, hogy nem láthattuk a nagybányai Dalost, aki kitünő játékos. A szép, élvezetes mérkőzés mindenesetre az idény legjelentősebb sporteseménye volt, még a gyenge magyar B) válogatottal is és őszinte elismeréssel kell megemlékeznünk dr Thomas Henrik, Baranyi Illés, Kovács Lajos, Páll Antal h-szövetségi kapitány és Berecz István kerületi edző munkájáról, akik néhány nap alatt remekül megrendezték a váratlanul Debrecennek jutott mérkőzést.

A levente labdarugóbajnokságban befejeződtek a csoportbajnoki küzdelmek A debreceni csoportban a végleges táblázat a következő:

1.	Debr. Piarista g.	11 31:22	18
2.	Detbreceni LE.	11 45:21	17
3.	Felsőipariskola	11 36:16	15
4.	Nyilastelepi LE	11 27:19	14
5.	Társulati keresk.	11 24:20	13
6.	Hajdúnánási LE	11 25:21	12
7.	Hajdúdorogi LE	11 20:26	11
8.	H-Szoboszlói LE	11 15:23	10
9.	Ref. gimn.	11 16:25	4
10.	Balmazujv. LE	11 11:25	3
11.	Debr. MÁV LE.	11 10:49	3
12.	Hajdúböszörményi gimnázium visszalépett.		

A többi csoportokban a következők győztek. I. csoport Püspökladányi LE. II. csoport Szolnoki kereskedelmi iskola. III. csoport: Szarvasi LE. V. csoport: Monostorpályi LE., vagy Hosszúpályi LE. VI. csoport: Berettyóujfalui LE. VII. csoport: Nagyszalontai LE. VIII. csoport: Kunágotai LE. Mivel minden csoportban befejeződtek a küzdelmek, megindulnak a hadtest középdöntők. A vasárnap lejátszásra kerülő középdöntő sor solása a következő: Szolnoki kereskedelmi—Debreceni piarista g. Hosszúpályi, vagy Monostorpályi—Berettyóujfalui LE. Szarvasi LE—Püspökladányi LE. Kunágotai LE—Nagyszalontai LE. Előállók a pályaválasztók.

Kolozsvárott a DEAC teniszcsapata a BEAC együttesétől 4:0 arányú súlyos vereséget szenvedett a főiskolai bajnokság keretében.

Megejtették a Hajdú Kupa sorsolását, melynek során vasárnap a következő mérkőzéseket bonyolítják le: Hajdúböszörményben Hajdúböszörményi LE—Hajdúszoboszlói LE. Hajdúdorogon H.-Dorogi LE—Hajdúhadházi LE — Balmazujvároson Balmazujvárosi LE—Debreceni Nyilastelepi LE. A Kupa ötfordulós lesz és aug. elsején fejeződik be.

Kerületi ifjúsági és felnőtt atletikai bajnokság lesz szombaton és vasárnap a DEAC sporttelepén A versenyre eddig számos nevezés érkezett be s az előjelek szerint nagy és erös mezőny fog indulni az egyes számokban s így jó eredményekre van kilátás. Neveztek DEAC, DVSC, DTE, DGASE, NyVSC, Szatmári VSE, Szolnoki MÁV, Ungvári AC, Büdszentmihályi LE. A versenymindkét nap délután félnégy órakor kezdődik.

Asbóth és Flórián a DEAC országos teniszversenyén

Pénteken délelőtt kezdődik a DEAC országos teniszversenye, melyen férfi és női nyilt, valamint kizárásos számok, továbbá ifjúsági számok lesznek. A versenyre már eddig is hatalmas számban érkeztek nevezések. Bizonyosra vehető Asbóth, Mayer dr., Flórián és Jusits résztvétele, de rajtuk kívül is még sok fővárosi és vidéki versenyző érkezik a versenyre Debrecenbe. Nagyváradról, Nyiregyházáról, de az ország többi részéből is igen sok versenyző nevezett, úgy, hogy igen élvezetes és nívós küzdelmekre van kilátás. A DEAC valamennyi játékosa is sorompóba áll és különösen a kizárásos számokban igyekeznek majd sikereket elérni.

A tehetséges ifjúsági mezőny is szóhoz jut ismét s reméljük, hogy a verseny végeztével csak újabb fejlődést állapíthatunk meg. A verseny három napon, pénteken, szombaton és vasárnap fog lezajlani a DEAC nagyerdei sporttelepén.

KÖZGAZDASÁG

A hüvelyesek és egyes egyéb termények forgalmának szabályozása

A m. kir. Közellátásügyi Miniszter Ur 111.010—1943. K. M. számú rendeletével a hüvelyesek és egyes egyéb termények forgalmat szabályozta.

A rendelet hatálya alá a következő termények és termékek tartoznak:

a) bab (ideértve a zölden fogyasztott babfajták vetőmagvait is), viktóriaborsó, express borsó, csicseri borsó, szeges borsó, a zölden fogyasztott borsófajták vetőmagvai, egyéb borsó (az őszi borsó és a homoki borsó kivételével) lencse, lóbab, édes és keserű csillagfürt, kopaszárpa, seprőcirokmag, mák, fekete és fehér mustármag, köménymag (fűszerkömény), édeskömény, koriándermag,

b) ezeknek őrleményei és hántolási termékei.

A kopaszárpa cséplésére az aratő és cséplőrészének kiszolgáltatására az 1943. évi terméső gabona cséplése, őrlése, szabályozása tárgyában kiadott 111.000—1943. K. M. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi június hó 23-i 139. számában), az irányadó.

BESZOLGÁLTATÁS

A beszolgáltatási kötelesség teljesítésére szánt, s ezen rendelet hatálya alá tartozó borsóféléket az 1943. évi október hó 15. napjáig a beszolgáltatási kötelesség teljesítésére szánt, s a rendelet hatálya alá tartozó egyéb terményeket az édes és keserű csillagfürt, továbbá a seprőcirokmag kivételével az 1943. évi november hó 15. napjáig a keserű csillagfürtöt és a seprőcirokmagot az 1944. évi február hó 15. napjáig kell valamelyik vásárlásra jogosított kereskedőnek megvételre felajánlani.

A beszolgáltatási kötelesség teljesítésére szánt édes csillagfürtöt a kizárlagos vásárlásra feljogosított „Futura"-nak, ha termelési szerződés korábbi határidőt nem állapított meg — az 1944. évi február hó 15. napjáig kell megvételre felajánlani.

A rendelet hatálya alá tartozó termények vásárlása szempontjából az ország területe vásárlási körzetekre oszlik. A vásárlási körzetek azonosak a gabonavásárlási körzetekkel. Ehhez képest Debrecen város a 60-ik vásárlási körzethez tartozik. A város területén a rendelet hatálya alá tartozó termények vásárlására jogosított kereskedők nevét külön hirdetményben fogom közhírré tenni. A vásárlásra jogosított kereskedői áron eszközölt vételt az eladó gazda könyvébe feljegyzi és arról 4 példányban vételjegyet állít ki, amelyből 1 példányt a gazdálkodónak ad át.

100 kg-on aluli mennyiségű bab vételénél a kereskedők vételjegy helyett **árubélyeget** adhat az eladónak. Ebben az esetben a vételt nem szabad a gazdakönyvbe bejegyezni. Árubélyeget — elszámolás kötelezettsége mellett — a Hüvelyesforgalmi Központ látja el a kereskedőt.

A gazdálkodó az összegyüjtött árubélyegekkel havonkint egyszer jelentkezhetik a nyilvántarto hatóságnál, amely az árubélyegeket átveszi, a beszolgáltatást a gazdálkodó gazdakönyvébe bejegyzi és nyilvántartásba veszi.

Vételi jegy, vagy árubélyeg csak tényleg megvásárolt terményről állítható, illetőleg adható ki. A vételre vonatkozó előzetes megállapodás alkalmával vételi jegyet kiállítani, vagy árubélyeget kiadni nem szabad.

FELHASZNÁLÁS

A rendelet hatálya alá tartozó terményeket ipari célra felhasználni csak a közellátásügyi miniszter előzetes engedélye alapján szabad. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a borsó és a cirokmag hántolására. Borsót csak vásárlásra jogosított kereskedő, vagy pedig — saját háztartási és gazdasági szükségletére — a gazdálkodó hántoltathat.

Borsó hántolásával a hántoló üzemek csak a Közellátásügyi Miniszter által számukra megállapított hántolási keret erejéig foglalkozhatnak. — A hántoló üzem borsót bérhántolásra csak vásárlásra jogosított kereskedőtől, vagy pedig gazdálkodótól fogadhat el.

Babot, viktóriaborsót és expressz-borsót, lencsét, kopaszárpát, továbbá ezek emberi táplálkozásra alkalmas feldolgozási termékeit takarmányozásra felhasználni nem szabad.

SZÁLLITÁS

Babot, borsót, hántoltborsót, lencsét, mákot és kopaszárpát tiz kilogrammnál nagyobb mennyiségben az ország egész területén csak szállítási igazolvány alapján szabad szállítani. Ez a rendelkezés nem vonatkozik az egyes gazdaság területén belül tengelyen történő szállításokra, valamint az eladás céljából a vásárlásra jogosított kereskedő raktárába, vagy a feladóállomásra tengelyen szállított terményre.

A szállítási igazolványt a Hüvelyesforgalmi Központ (Budapest, II. Alkotmány u. 27. sz.) vagy az alábbi esetekben — az elszállítás helye szerint illetékes községi elöljáróság (polgármester) Debrecenben a Gabona Iroda (Dobozi átjáró) állíthatja ki.

A községi elöljáróság (polgármester) Debrecenben a Gabona Iroda amennyiben a gazdálkodó beszolgáltatási kötelességének teljesítését biztosítva látja, szállítási igazolványt állíthat ki, amelynek alapján a gazdálkodó saját termésü babot, vagy mákot fogyasztói részére nyilt piacon történő árusítás céljából tengelyen szállíthat.

A gazdálkodó saját háztartási és gazdasági szükségletére szolgáló hántolás céljából borsót — ennek megfelelő mennyiségben — a községi elöljáróság (polgármester) által kiállított szállítási igazolvány alapján tengelyen a hántoló üzembe szállíthat, illetőleg a hántolási termékeket onnan visszaszállíthatja.

Közforgalmú vasút, hajózási, vagy közúti fuvarozási vállalat, valamint a posta, a rendeletben felsorolt terményeket és termékeket tíz kilogrammnál nagyobb mennyiségben szállítás végett csak akkor veheti át, ha a feladó a szállítási igazolványt átadja és a fuvarlevél (szállítólevél) címzettje azonos a szállítási igazolvány címzettje azonos a szállítási igazolvány címzettjével.

E rendelkezések nem vonatkoznak a honvédség által és a honvédség címére feladott valamint a Növénytermelési Hivatal és a m. kir. Vetőmagvizsgáló Intézetek valamint a m. kir. növénytermelési és növénynemesítő intézetek címére és az általuk feladott terményekre és termékekre.

A rendelet megszegése kihágást képez és a 2980—1943. M. E. számú rendelet szerint büntetendő.

A rendelet 1943 július 1-én lép hatályba. Egyebekben bővebb felvilágosítást a Budapesti Közlöny 1943 jún. 26-i számában megjelent rendelet nyujt.

Polgármester.

Fontos tudnivalók a gazdakönyvről

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A községi előljáróság minden gazdálkodó részére gazdakönyvet állit ki. A gazdakönyv a gazdalajstrom adatait, a gazdálkodó családtagjaira, alkalmazottainak életére, vetésterületére és állatállományára vonatkozóan bemondott adatait tartalmazza. Az a gazdálkodó, aki szántóterülettel rendelkezik, azonban gazdakönyvet nem kapott, köteles a községi előljáróságtól gazdakönyv kiállitását kérni.

A gazdakönyv a beszolgáltatási kötelezettség teljesitésének nyilvántartására szolgál. Ebből következik, hogy az abba bejegyzett adatokat csak a nyilvántartó hatóság változtathatja meg. A gazdakönyv 12. oldalán „A beszolgáltatási kötelezettség teljesitése" cimü táblázat kitöltése a következőképpen történik:

Az átvételre jogositott kereskedő beirja az átvétel hónapját és napját, a termény megnevezését, minőségét, tisztaságát és mennyiségét, a vételi jegy könyv- és lapszámát, végül a vevő nevét. A községi előljáróság irja be ugyanebbe a táblázatba a beszolgáltatott termény súlyának megfelelő búzaegység számát az I., II. vagy III. jelzésü rovatba aszerint, amint a beszolgáltatott termény, kenyérgabona, zsir vagy szabadválasztású csoportba tartozik.

Azt, hogy a gazdálkodó milyen mennyiségü kenyérgabona vámőrlésére jogosult, a gazdakönyv 16. táblájáan jegyzik fel.

A gazdakönyvet minden gazdálkodónak saját érdekében meg kell őriznie, mert ennek alapján állapithatja meg, milyen mértékben tett eleget beszolgáltatási kötelességének. Az elvesztett gazdakönyv másodlatának kiállitási dija 20 pengő.

—o—

A járlatlevelek kiadása körül

A közönség köréből beérkezett panaszokra érdeklődtünk a járlatlevelek kiadásánál felmerült nehézségek oka felől. Itt megállapitást nyert, hogy bár csökkent létszámmal dolgoznak a járlatlevelek kiadásánál, mégis el tudják azt végezni. A nehézségek nem itt merülnek fel, hanem az állatok tulajdonjogának igazolása körül. Ha a tulajdonos ugyanis nem tudja igazolni azt, hogy saját tenyésztésü az állat, amire járlatlevelet akar váltani akkor kivizsgálás előzi meg a járlatlevél kiadását, ami időbe telik. Ilyen esetben fordul elő, hogy kétszer is be kell jönnie az illetőnek a városba, amig megkapja a járlatlevelet. Ezt is megelőzheti azonban az érdekelt, ha olyan napon jön be, amikor a körzetébe eső mezőrendőr szolgálatot teljesit. Fontos azonban a járlatlevelek kiadásánál az is, hogy ne az utolsó napon, a vásár előtti napon igyekezzen azt mindenki kiváltani.

Debreceni takarmányárak. Lucerna (új) 12.00—15.00, búzaszalma 4.20,0 rozsszalma 4.20, burgonya (új) 32—40 fillér.

APRÓHIRDETÉSEK

MAGÁNNYOMOZÓ

JÁNOSY magánnyomozó bizalmasan nyomoz és megfigyel, Virág u. 21. Telefon: 23-78. 1090 8. 9.

KOSZTOLÁNCZY magánnyomozó megfigyel nyomoz, Lorántffy u 19 727 6. 30.

GÁLOCSY legrégibb magánnyomozó, megfigyelései, nyomozásai diszkrétek eredményesek Zoldfa u. 3 szám. Telefon: 28-72. 1931 9 •

Alkalmazást nyer férfi
vegyes

EGY 15—16 éves fiút s leányokat könnyü, tiszta munkára felveszek, Hatvan u. 13. dobozüzem. 2—439

DIÁKOKAT, nagyobb fiúkat, téglaösszerakásra keres Hortobágyi téglagyár. Jelentkezni Vár u. 7. 2—235

HÁZMESTERI ÁLLÁS

MEGBIZHATÓ fiatal pár házmesternek azonnal felvétetik, Andrássy út 69. 29—447

IRODAI

GYORS és gépiró jogász vagy kisasszony azonnal felvétetik, Pécsi és Pap ügyvédek, Iparkamara. 32—308

IPARI

CIPÉSZ munkásokat felveszünk, cipőgyár, — Piac u. 71. 287

SZIVÓGÁZ-motor kezelőt felveszek, csak józanéletü jelentkezzék — Teleki u. 56. 33—482

JÓMUNKÁS férfi fodrászsegédet állandóra felveszek, Kiss Antal, — Eötvös u. 64 33—307

FODRÁSZ-segéd 10 napra kisegitést vállal. Cimet: Kisegitő jeligére a kiadóba. 33—457

KÁDÁR segédet keresek azonnali belépésre s állandó munkára, konzervüzem, Diószegi út 2. 33—454

KERÉKGYÁRTÓsegéd felvétetik, ellátással, állandóra, magas keresettel, Antal Ferenc, Konyár. 33—470

KERESKEDELMI

FÜSZER kereskedősegédet felvételre keres a Kecskeméti borozó, — Dégenfeldtér 11 48—261

TANULÓ FIU

MÜSZERÉSZ tanulót fizetéssel felveszek, — Szalai, Hatvan u. 17. 64—240

KIFUTÓ FIU

KIFUTÓT felvételre keres a Kecskeméti borozó. Dégenfeld-tér 11. 49—261

MEGBIZHATÓ fiút kifutónak felvesz Magyar Köztisztviselők Szövetkezete, Kossuth u. 7. 49—481

PÉKSÉGBE kifutó felvétetik, Boda sütöde, — Nyilastelep. 49—456

KIFUTÓ fiút félnapra felveszek, Győri füszerüzlet. Poroszlai út 53. 49—441

Alkalmazást nyer nő
vegyes 4

MOSÁST vállalok, napi öt pengő és koszt. Oláh Károlyné, Csapó u. 78. 4—321

GYERMEK mellé fiatal, megbizható leányt azonnalra felveszek, Piac u. 46. sz., szövet üzlet. 4—472

TAKARITÁSÉRT lakást adok, Dróth ügyvéd, püspöki palota. 4—296

EGYSZEMÉLYES háztartásom elvégzéséhez jólelkü leányt, vagy asszonyt felveszek Montiezredes u 11. harmadik ajtó. 4—309

IPARI

HÖLGYFODRÁSZ segéd kisasszonyt fodrászsegédet, jó fizetéssel alkalmazok, Nagy, Baltazár u. 14. 35—293

ELSŐRENDŰEN dolgozó fehérnemü varrólányokat felvesz Kiszel fehérneműkészitő, Szent Anna u 64. 35-469

TANULÓ LEÁNY

VARRODÁBA tanulólányt felvesz dr Weszeckyné, Miklós u. 19. 63—333

TANULÓLÁNYT jobb családból felveszek. — Gárdos könyvkereskedés Kálvin-tér 19.. 63—475

NÉGY középiskolát végzett, szép irásü leányt, tanulónak felveszek, — Kossuth u. 4. divatüzlet. 63—462

FODRÁSZTANULÓnak leányt, vagy fiút fizetéssel alkalmazok, — Horgonyi, Szoboszlói út 4. sz., telefon: 39-51. 63—310

Háztartási alkalmazott
MINDENES

FŐZŐMINDENEST fogadok. Jelentkezés reggel 9 óráig, délután 3—5 óráig. Werbőczy u 2. sz. I. 4. 30—467

JÓL főző mindenest azonnali belépésre keresek, Szoboszlay, Széchenyi u. 24. 30-311

MINDENES, bentlakó leányt, étkezdébe azonnal felveszek, Péterfia u 39. sz. 30—458

MEGBIZHATÓ mindenes asszony, vagy lány, bentlakónak felvétetik, azonnal, Domb u. 18 sz keresztépület. 30--451

ÜGYES mindenes lány felvétetik azonnal Biró, Bethlen u. 36. 30—443

BEJÁRÓNŐ

PARKETTHEZ értő bejárónőt, jó fizetéssel felveszek, Ótmalom u. 3. Jelentkezés reggel 9-ig. 8—258

BEJÁRÓNŐ, jó bizonyitvánnyal azonnal beléphet, Lorántffy u. 3 sz., baloldali lakás. 8—484

BEJÁRÓNŐ felvétetik, Csapó u. 26 I. em. középső lépcsőház. 8—292

ÜGYES bejáróleányt jó bizonyitvánnyal felvesz, Eötvös u. 49. 8—471

BEJÁRÓ kislányt, szüleinél lakót, egész napi koszttal felvesz Kossuth u. 18. hátul az udvarban 8—303

BEJÁRÓ mindenes jó fizetéssel, egész napra felvétetik, Kiss cukrászda, Batthyány u. 26. 8—460

BEJÁRÓNŐ egész napra, teljes ellátással s jó bizonyitvánnyal azonnalra felvétetik, Vojtovits, Miklós u. 15. 8—452

ÜZLETI AJÁNLAT

CIANOZ vizsgai, zsiszikteienit felelősséggel Kiss, Melusz-tér 7 Telefon: 14-30 veresegyházzal 606 11 4.

CIANOZTASSON Csala cianozo vállalattal. Lakásvizsgalasok felelősséggel Rákóczi u. 9., telefon: 14-27 631 7. 1.

HASZNÁLT órakat veszek, javitok eladok Schiffmann Vendég u. 1 kisállomásna. 1792 1 3

ÖNKÉNTES URAK! Egyenruhára tiszta fehérvászon érkezett. Tegdes, Kálvin-tér 19. 1870 8. 5.

SZORME bundakat javitok, alakitok, festek. Veszek, eladok Kovary szücsmester püspöki palota 1. 31. 593 1. 31

LEGOLCSOBBAN kifogástalanul fest, tisztit, Weisz kelmefestő Arany János u. 29. 1900 vv.

SIRKÖVEK, müköből és terméskőből, mészsalak gyümölcsösök részére és pirossalak, kerti utakra kaphatók a debreceni mükögyárnál, Fürdő u. 2. sz. 67—279 vv.

KÉPVÁSÁRLÁS előtt ne mulassza el újabbnál újabb, szebbnél szebb festményeinket megtekinteni. Belépés dijtalan Kálvin-tér 3. müterem. Nyitva délelőtt 10—1-ig délután 3—7-ig. 67---429

VENDÉGLÁTÓ iparosok! Zamatos, édeskés borokat szerezhetnek be Király bornagykereskedőtől, árkormánybiztosi árban, Kossuth u. 73. sz telefon: 22—86. 67—259

KÖLCSÖNZÖK, veszek porszivót, gramofont, s lemezt, motort, segédmotort, kerékpárt, rossz gumikkal is, Soltész, Kálvin-tér 2. 67—1172 7. 18.

CIPŐT, retikült, aktatáskát, börkabátot, olcsón festek és tisztitok, lakásomon, Hatvan u. 2. házfelügyelői lakás. 67—466

JÓ házikosztot adok kihordásra is. Értekezni lehet: Hajnal u. 2. I. ép., második ajtó 67—435

NYAKKENDŐIT szakszerüen újáalakitom, s javitom, tisztitom, fordítom. Levelezőlap hivásra érte megyek. Timár u. 13. 67—449

ÜZLETI KERESLET

TOLLAT legmagasabb napi árban vesz Hangya tollgyüjtő telep, József kir herceg u. 71. 277

TÖRÖTT gramofon lemezért 2.20-at fizetek. Villanykörte csere 30 f Biró Hunyadi u. 22. 739 7. 3.

HÁRSFAVIRÁGOT magas árban vásárol gyógyszertár, Péterfia u 61. 66—442

ÉLELMISZER, ITAL

GYÜMÖLCSÖT nagyban és kicsinyben napiáron vásárol Szaplonczayné konzervüzem Acél u. 9 18—446

OKTATÁS

Dr Naményiné gyorsiróiskolájában, gépiróiskolájában, állandó tan folyamkezdés, Batthyány u. 1. Vidékieknek vasútkedvezmény 785 9. 26.

NÉMETSZAKOS tanárt, javitóvizsgai előkészitésre keresek „VII. gimnazista" jeligére a kiadóba. 56—477

INSTRUKTORT keresek, aki harmadikos kereskedelmi pótvizsgára könyvvitelből és németből előkészit. Választ a kiadóba „Csak délelőtt" jeligére. 56—438

ÉKSZER ARANY, EZÜST

MIELOTT arany, ezüst, brillians ékszerét eladja, mutassa meg Szelecsényi óra- és ékszerkereskedőnek, Sas u. 2. 1857 8. 25.

ARANYAT ezüstnemüt ékszereket, napi áron vesz Takacs Sandorne, Piac u. 56. 209. 8. 2.

ARANYAT, ezüstöt és brilliánsat napi árban veszek, Szelecsényi óra- és ékszerkereskedő, Sas u. 2. sz. 1856 8. 25.

AUTÓ, MOTOR, KERÉKPÁR, CÉR

SEGÉDMOTORT, kerékpárt, rossz gumikkal is, iró- varrógépet, gramofont, porszivót veszek. Tulajdont igazoló iratok elhozandók. Soltész, Kálvin-tér 2. 1172 7. 22

KEEÉKPÁRT, villanyt, szerel, javit Kerekes, — Hatvan u 4 főpostával szemben. 213 7. 5.

KÉSZPÉNZÉRT azonnal veszek 10—15.000 kilométert futott Opel Olimpiát, Kadettot vagy Kapitän kocsit kifogástalan gumikkal magánostól. Leállitott kocsik is érdekelnek. Ajánlat telefonhivásra: Debrecen: 13-91. Eötvös utca 51. 375 7. 19

KERÉKPÁRT, varrógépet, gramofont, szakszerüen javit Roboz és Hamer, Piac u. 8. 545 8. 12.

PUCH segédmotor, kitünő állapotban eladó. — Hungária, Hunyadi u. 11 7—185

MÁTRA 100, adómentes motorkerékpár eladó. — Maróthy György u. 13. 7—476

BUTOR

HASZNÁLT bútorokat, irodaberendezést, wertheimkasszát, üzletberendezést magas áron veszek, Verő. Csapó u. 10. sz 1971 8. 5.

SZÉP, olcsó bútort akar vásárolni, fáradságát ne sajnálja, Löcsey bútorüzletben megtalálja, — Eötvös u. 66. 1428 8. 20

TOLÓAJTÓS szekrény szabóasztal állványok eladók. Megtekinthető 2—4 óráig. Hüvelyes u. 10. Adler. 9—382

KIADÓ LAKÁS
egy szobás

BELVÁROSBAN egy szoba, konyha, albérletbe azonnal kiadó. Értekezni lehet: Piac u. 79. keretező bolt. 45—329

EGY idősebb asszonyt, lakótársnőnek keresek, szoba, konyhás lakásomba, István út 10 B. 45—436

LAKÁSCSERE

KETTŐSZOBÁS régi bérü minden komforttal (viz, gáz bent) és teljes kényelemmel ellátott lakásomat elcserélném ugyancsak kerti három, vagy 4 szobás, komfortos lakással. Cim a kiadóban. 1462 vv.

ELCSERÉLNÉM Péterfia u. 24. szám alatti szoba, konyhás lakásomat hasonlóval, Csillag u. környékén 53—437

ELCSERÉLNÉM szoba, konyha, fáskamara, külön udvaru lakásomat hasonlóval, a városban, Boldogkert, Borsovai u. 3 sz. 445

LAKÁST KERES

NÉGY gyermekes özvegy lakást keres takarításért, József kir. herceg u. 49. 52—464

BUTOROZOTT SZOBA

CSINOSAN bútorozott szoba, rendes férfi részére kiadó Széchenyi u. 10 földszint 6. 10—294

SZÉPEN bútorozott szoba azonnalra kiadó, Arany János u. 54. II. 9. 10—468

UTCAI bútorozott szoba kiadó, Piac u. 77. I. 4., azonnalra is. 10—461

BUTOROZOTT szoba, fürdőszoba használattal kiadó Szent Anna u. 22. I. emelet, 7 ajtó 10—396

BUTOROZOTT szobába úrlember lakótársat keresek, Timár u. 13. Nem különbejáratú. 10—448

VEGYES

LIBÁT részes tartásra s fejöstehenet tejéért tartásra vállalok, özv. Jászainé, Hajdúböszörmény. Szabad hajdú 3. 68—459

ELVESZETT

ELVESZETT Perci Imre névre szóló vásárlási könyv, pallagi úton. Becsületes megtaláló jutalom ellenében a rajta levő cimen adja le. 13—483

KÉREM azt az illetőt, ki a zsibogón mellettem árult és cipőmet böröndjén felejtettem — sziveskedjék vissza adni. Többen is ismerjük, jutalmat adok Ellen esetben feljelentem. — Pujcsok Antalné. Tóth Árpád u. 27. 13—465

ILLŐ jutalomban részesitem azon tisztességes megtalálót, aki tegnap elveszett arany karkötő órámat a kiadóhivatalba beszolgáltatja. Cim a kiadóban. 13—305

KÖZMÜVELŐDÉSI Könyvtárban mellettem álló ifjú, vagy nő — kiről pontos személyleirás van — az elvitt tárcát pénzzel együtt juttassák el városháza, földszint 9 alá, mert különben feljelentést teszek. 13—306

CSÁSZI GÁBOR és családja, cukorjegye, zsirjegye, sertéslap, elveszett. Becsületes megtaláló adja le a kiadóhivatalban. 13—440

ÉPITKEZÉSI ANYAG

PADLÁSLÉCEK nagyobb mennyiség eladó. Cim a kiadóban 20—474

BONTÁSBÓL származó ablakok, ajtók és egyébb épitési faanyagok eladók. József kir. herceg u. 9. alatt. 20—473

GYERMEKKOCSI

GYERMEKKOCSIT, (nem sportkocsit) használtat keresek. Honvédtemető u. 6. telefon: 21-62. vv—758

EGY modern világos gyermekkocsi eladó. Berek u. 8. 27—463

CSEREÜZLET

SZAPPANNAK való zsirt szappanra becserélek. Pál János szappanosmester, Kölcsei u. 8. 634. 11. 19

KENYÉRHAJAT adok cserébe tengeriért, Cegléd u. 1. Boskovics. 11—360

HASZNÁLT
ruha — cipő 69

MÜROSTMENTES csikos vászonruha eladó Érdeklődni varrodában, Deák Ferenc u. 10. 69—479

FÉRFRUHÁK fehér álló tükör, női cipő eladó, Arany János u. 2., földszint 2. 69—297

INGÓSÁG VÉTEL
vegyes

PLAFONVENTILLÁTORT megvételre keresek. Cim a kiadóban. 37—761

INGÓSÁG ELADÁS
vegyes

BETEGTOLÓKOCSIK Minden kényelmet biztositó gumi kerekü betegtolókocsik minden formában kaphatók Ingóságközvetitőben Rétköki bérpalota. 1220 7. 16

ELADÓ 2 topolya-ágy 1 karszék, 1 vaskályha, 1 tornyos tüzhely, 1 ruhaszekrény, Batthyány u. 9. sz. 36—408

HASZNÁLT jégszekrény s gyorsmérleg, hentesnek alkalmas, eladó Deménél, Nyil u 1. 36—288

GAZDASÁGI ESZKÖZ

MEZŐGAZDASÁGI gépeket, eszközöket, alkatrészeket elad, vásárol vitéz Nagy János Hatvan u. 41. 1565 8. 3.

INGATLANT KERES MEGVÉTELRE

KERESEK megvételre 250—300 négyszögöles telket, vagy kisebb házat a Tócóskertben, vagy környékén „Sürgős" jeligére. 38—444

ELADÓ HÁZ

TIMÁR u. 22 számu ház háromnyolcad része sürgősen eladó. Pécsi és Pap ügyvédek, Iparkamara 1667 6. 31

GILLÁNYI utcán 2 szobás ház, 400 négyszögöl gyümölcsössel 25.000 pengőért. Dobó utcán 3x1 szobás ház, nagy telekkel, 35 000-ért eladó. Értekezni a tulajdonossal, Baik u. 9. Vénkert. 17—480

HOMOKKERTBEN pincézett egyszobás családi ház, mellékhelyiségekkel, 400 öl telekkel 1250 P, potomáérért eladó. Nagy Sándor ingatlan irodában. Csapó u. 27. sz. távbeszélő 33-15. 17—299

ELADÓ FÖLD

KÉT HOLD elsőosztályu fekete föld, tizezer pengő, eladó, 8 mázsa búzáért hoszabb időre bérletben megtartja —, Nagy Sándor ingatlaniroda. Csapó u. 27. szám Távbeszélő 33—15. 15—300

HÁROM hold fajgyümölcsös, szőlő, bőtermével, sürgősen eladó, Nagy Sándor ingatlan irodában. Csapó u. 27. távbeszélő 33—15. 15—298

ELADÓ ÁLLAT

FAJTISZTA bronzpulykatojás darabja július 1-től 1 P, Pulykakotló, vérvizsgált szép tenyészállat 50 P, Saád Gyuláné bronzpulykatenyészete Aradványpuszta, Szabolcs m. 14—834

Szerkesztésért felelős: PÁLFI JÓZSEF
Kiadásért felelős: IFJ. SZIGETHY GYULA főszerkesztő-igazgató
Kiadja és nyomja a TISZÁNTÚLI KÖNYV- és LAPKIADÓ R. T.
Felelős nyomdaigazgató: SZIGETHY KÁROLY